

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної
політики та ядерної безпеки

07 червня 2017 року

Веде засідання перший заступник голови Комітету

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні колеги, шановні запрошені. У нас є підстави для того, щоб ми розпочали засідання комітету, навіть враховуючи те, що члени комітету підходять після засідання в парламенті. Але для того, щоб не затягувати час, я думаю, що не буде заперечень для того, щоб ми розпочали засідання Комітету палива енергетики.

Я перш за все хотів би декілька слів сказати, що сьогодні на засідання ми винесли для обговорення, для презентації, для запитань, звичайно, серйозне стратегічне питання – це нова Енергетична стратегія України до 2035 року, над якою, ну, майже рік працювала команда в Міністерстві палива енергетики, був створений відповідний комітет. І я хотів би зразу відзначити, що, не дивлячись на політичні дискусії, на дуже високі градуси в політичних дискусіях як в парламенті, так і за межами парламенту, і Комітет палива енергетики, і Верховна Рада спільно з Міністерством палива енергетики спільно з урядом продукують ті законопроекти і ті рішення, які сьогодні потрібні державі.

Я, можливо, в черговий раз, але хотів би сьогодні наголосити на тому, що можливість дискусії і презентації нової енергетичної стратегії є можливий в тому числі, що український парламент за два останні роки при величезній роботі Комітету палива енергетики і народних депутатів, прийняв ключові законопроекти, які стосуються відповідності енергетичної трансформації українського, енергетичного сектору, відповідно до наших і зобов'язань, і до вимог відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Це і

Закон про ринок природного газу, це Закон про незалежного регулятора, це Закон про ринок електричної енергії, який чітко визначає європейські конкурентні, прозорі правила функціонування енергетичного ринку в Україні на майбутні 20-25 років, як мінімум, а відповідно і можливість формування енергетичної стратегії, враховуючи ті проблеми, які накопичилися в енергетичній галузі.

З іншого боку, я також хотів би сьогодні в присутності міністра палива і енергетики Ігоря Степановича Насалика сказати про те, що Україна пройшла достатньо стабільно і спокійно опалювальний сезон 2016-2017 роки. На сьогоднішній день енергетична система працює в стабільному режимі, не дивлячись на дуже складну ситуацію, яку ми пережили, коли східно з донецької, з тимчасово окупованих територій перекрили поставку вугілля антрацит і сьогодні фактично вся енергетична система працює за рідким виключенням на газовій групі вугілля і споживачі, і українські громадяни цього не відчували, і на складах сьогодні накопичено більше 2,5 мільйонів тонн вугілля.

Я хотів би також сказати про те, що минуле літо, а ми сьогодні ввійшли в літній період, який по піковим навантаженням нашої енергетичної системи не є менш потужний, ніж в зимовий період, тому що люди використовують нове обладнання, кондиціонери і В минулому році ми пройшли достатньо спокійно, напружено, але спокійно і споживачі це не відчували. Я вважаю, в цьому є ефективна така робота і запорука стабільної роботи Міністерства палива і енергетики, спільно з Верховною Радою України.

Сьогодні, розглядаючи питання чи презентуючи нову енергетичну стратегію в Україні, я хотів би звернути увагу на те, що це була складна робота і подякувати всім членам робочої групи, нашим європейським партнерам, нашим донорам і стейкхолдерам, які приймали участь, і "Енергоатому", і НКРЕ, і "Нафтогазу", і "Укргазвидобуванню", і "Укргідроенерго", всім, тому що робота проводилася величезна. Я розумію, що знайти той формат, який би влаштував на сто відсотків всіх, починаючи

від розмірів – або дуже маленька, або дуже велика, це дуже складно. Але принаймні ми пробували врахувати в цій стратегії ключові моменти, які, на наш погляд, сьогодні визначають, ну, ключові тренди, глобальні тренди, які відбуваються на світових енергетичних ринках. Ну, по-перше, це питання, пов'язані з інноваціям, з використанням відновлювальних джерел енергії, абсолютно з іншим підходом, з іншою філософією створення розумних мереж і розумних великих мереж передачі енергії і регіональних мереж, і мікромереж, які сьогодні дуже швидкими темпами впроваджуються у світі.

Надзвичайне для важливе питання, яке стосується "Нафтогазу" і газового ринку, збільшення видобутку природного газу. Відверто кажучи, я хотів би сьогодні також ще раз привітати із стокгольмським, рішенням стокгольмського арбітражу. Але я дещо по-іншому оцінюю, моя оцінка власна – це такий стриманий оптимізм, який, я переконаний, нам потрібно було б сьогодні трансформувати в енергетику росту і захисту наших національних інтересів енергетичної безпеки. Тому що виклики у нас залишаються, не дивлячись на перше рішення стокгольмського арбітражного суду. У нас сьогодні є величезні ризики з "Північним потоком-2". У нас є ризики із "Південним потоком". У нас є ризики, пов'язані із продовженням контракту на транзит після 2019 року і ми повинні розуміти, в якому стані і скільки ми повинні інвестувати в наші магістральні газові мережі, і що потрібно зробити для того, щоб вони відповідали і екологічним, і технологічним стандартам Європейського Союзу.

Ми сьогодні продовжуємо термін експлуатації атомних блоків і це також серйозний виклик, тому що ми повинні в цій стратегії дати відповідь: а що ми робимо через 10 років і яка ціна продовження – з однієї сторони, і яка ціна вивозу з експлуатації того чи іншого атомного блоку. Я думаю, що ми повинні сьогодні чітко усвідомлювати, що світ уже перейшов на технології атомної генерації "три плюс" або "четверте покоління", які ми повинні також розуміти, наскільки ми можемо малі атомні блоки використовувати чи модульні блоки використовувати в найближчому майбутньому з точки зору

енергетичної безпеки. Тобто питань, на які ми повинні дати відповідь і повинні розуміти, в який спосіб ми будемо розвиватися, чи "Smart Grid", чи "Energy Storage Systems", які накопичують, які змінюють філософію взагалі балансування і балансування і управління енергетичними мережами. Або система, коли одночасно мільйони споживачів і стають генераторами, одночасно генеруючи і споживаючи, це абсолютно нова задача з точки зору балансування величезних ринків електричної енергії, це все завдання, виклики, на які ми повинні дати відповіді в цій стратегії.

І останнє, що я хотів би сказати про стратегію, яку ми будемо сьогодні обговорювати, це не догма, це не документ, який ми приймаємо незмінним до 2035 року. Це документ, який повинен бути флексібл, який повинен дуже швидко і динамічно реагувати на нові технології, на нові виклики, на нові проблеми, які появляються на сучасному глобальному енергетичному ринку.

Тому я би запропонував наш порядок денний слідуючий. Для презентації я би запросив до слова міністра палива і енергетики Ігоря Степановича Насалика. Потім, я так розумію, друга частина презентації буде заступник міністра енергетики Наталія Бойко. Потім би я дав можливість ключовим стейкхолдерам, які хочуть висловити свою точку зору по енергетичній стратегії і керівникам, які присутні тут, дати можливість по декілька хвилин презентувати своє бачення. Потім дати можливість запитати або виступити народним депутатам України членам комітету. І потім дати можливість запитати або виступити тих, хто в рамках регламенту встигне це зробити. Хочу подякувати також, ми запросили всіх міністрів енергетики, бувших міністрів, дехто відгукнувся і зміг бути присутнім, дехто – ні. Ми запросили віце-прем'єр-міністрів, які працювали в українських урядах різних періодів, враховуючи їх досвід, і я дякую за те, що вони сьогодні присутні на нашому, приймають участь в нашій роботі. Я думаю, для нас це дуже і надзвичайно важливо, тому що нам потрібно оцей інституційний досвід проблем, досягнень, рішень, викликів треба його передавати, вибачте, із одного покоління енергетики в друге для того, щоб не розпочинати "все до

основания, а затем мы наш, мы новый мир построим". Тому я щиро дякую всім експертам, всім, хто присутній.

І я запрошую до слова міністра палива і енергетики для презентації нової Енергетичної стратегії України Ігоря Степановича Насалика.

НАСАЛИК І.С. Дякую, Олександрє Георгійовичу.

Вітаю всіх депутатів Верховної Ради України паливно-енергетичного комітету, всіх присутніх, бувших міністрів. Я повинен сказати, що в мене була можливість перед тим як стати міністром, зустрітися з багатьма з них, поспілкуватися, побачити їх погляди щодо розв'язання проблеми. І саме після такого спілкування появилася вперше в травні місяці так звана "ЕнергоВесна", це буквально місяць як ми були ще міністром України, де була презентована програма про розвиток енергетичної галузі в Україні.

Як не дивно, через півтора місяця ця програма, яка презентувалася, була вже презентована на раді реформ України і вже була прийнята як основа і базис розвитку. Вона так і називалась тоді: "Енергоефективність і розвиток енергетики в Україні". У мене була можливість перелистати всі ті завдання, які ми ставили в травні місяці минулого року. Я вам повинен сказати одну істину: жодної задачі, яка ставилась немає, яка б не була виконана.

І перша базова, звичайно, річ, Олександр Григорович про це вже сказав, без законодавчої бази, яка не існувала тоді на травень місяць минулого року, рахуватися і говорити про будь-які реформи чи будь-який розвиток ринкових відносин в енергетичному секторі було неможливо. Тому максимально сконцентрувалися на Законі про ринок електричної енергії. І я повинен сказати, що якби не зусилля комітету і зусилля безпосередньо, повинен сказати, і Лева Теофіловича, і Олександра Георгійовича, ми довго з ними спорили, чи треба продовжити 662-гу як про засади, але рішення було прийняте вірне. І те, що на сьогоднішній день, а завтра я хочу вам сказати, що цей закон, скоріш за все, буде підписаний уже Президентом на

Трипільській ТЕЦ, і він ввійде в дію. Це є базовий закон, який, я думаю, до 2019 року розпочне свою діяльність.

Більше повинен сказати того, ми спільно працюємо з Міністерством енергетики, і ми вже розробили модель ефективної координації для реалізації вторинної частини бази ринку. І я більше чим переконаний, що до 2019 року по тим дедлайнам, які нам поставлені по Закону "Про ринок електричної енергії", ми повністю виконали.

Друга позиція. Надзвичайно тяжко проходив Закон про НКРЕКП як незалежний регулятор, і ви знаєте, які зміни були про формування номінаційної комісії, але він є, він існує і він працює. Звичайно, тут треба... необхідні зусилля, щоб Верховна Рада сформувала і своїх двох представників до номінаційного комітету. Але сьогодні роблю вам пропозицію, членам комітету і голові комітету, що кандидатуру, яку міністерство буде подавати на затвердження Кабінету Міністрів України, я би хотів, щоб це була спільна кандидатура як міністерства, так і комітету ПЕК. Я думаю, що ми достатньо довго працювали на одній площадці і думаю, що це буде позитив у подальшій цій роботі.

Безпосередньо повинен сказати, що із завершенням оцих трьох законодавчих базових "китових законів", це був Закон про нову енергетичну стратегію. Я про неї скажу трошечки пізніше, але хотів би зупинитися знову на травні місяці минулого року. Не можна говорити про нову енергетичну стратегію, коли була розбалансована повністю енергетична система нашої держави. І от перше, я хотів би сказати за атомну енергетику, і хочу сьогодні при всіх подякувати Юрію Олександровичу, бо атомна енергетика травня зразка 2016 року і зразка 2017-го – це абсолютно інші системи по безпеці, по забезпеченню і по перспективам розвитку.

Це не тільки тому, що ми накінець вперше там за три роки створили єдину ремонтну площадку і можемо прогнозувати, яка в нас буде вироблена і скільки електроенергії у 2020 році. Це не тільки тому, що в нас прийнята концепція розвитку атомного комплексу України, де ми передбачаємо а)

перший вже зроблений в цьому крок, що ми повністю будемо видобувати ядерний матеріал виключно в Україні і не будуть закупки в інших країнах, для цього всі необхідні основи є.

Ми повністю переглянули можливість диверсифікації поставок ядерного палива. І на сьогодні "Вестінгхауз", практично 40 відсотків, займає в поставках з можливістю розширення, запаси твердовиділяючих зборок у нас практично річні. І на сьогоднішній день ми можемо сказати, що ми в цьому плані не повністю, але менш залежні, набагато залежні, ніж були ще в 16-му році. Величезна робота, яка була проведена Міністерством енергетики і НАЕК "Енергоатом", була робота, яка зв'язана з ХОЯТом, центральне сховище відпрацьованого ядерного палива. І сьогодні можу вам озвучити, що ця робота не тільки продовжилась, але сьогодні на Кабінеті Міністрів України повністю погоджений проект і вже в 2018 році ми не будемо залежні, ну, думаю з середини чи з кінця, Юрій Олександрович, десь в тих межах, з кінця, ми вже повністю відійдемо від перевозок і захоронення їх в Російській Федерації.

Крім того, проводиться велика робота, і ми на цьому наполягали на спільній зустрічі, що ми все-таки розглянемо можливість твердовиділяючих зборок, щоб вони проходили на території України. Ми відновимо будівництво заводу на території України. Ми залишимо тільки для зовнішнього фактора ЄРР і збагачення. Тим більше, що конкуренція в цьому плані достатньо велика.

Друга позиція. В нас надзвичайно була складна ситуація, яка зв'язана була із тепловими генераціями, не тільки тому, що вони проводять суттєву роботу і без них ми не можемо обійтися в добовому регулюванні, але тому, що поставки антрацитової групи вугілля, в зв'язку з тими подіями, які ви всі знаєте відбулися, і залишились тільки на тій території, значно обмежували наші можливості. Тому, ще в травні місяці, і саме в цій концепції було розглянуто, ми прийняли рішення про те, що ми переобладнаємо агрегати другого Зміївського блоку і п'ятого Зміївського блоку на Зміївській ТЕС.

Повірте, неоднозначно тоді приймали це наше рішення і дуже багато було відгуків, викликів, в тому числі від експертів про те, що це нераціонально використані кошти, що не треба переобладнувати, оскільки це лишня витрата коштів.

Я повинен вам сказати, що ми не тільки переобладнали і вже сьогодні в тестовому режимі працює другий Зміївський котлоагрегат, вже десь з 1 серпня, в середині липня, я думаю, запрацює п'ятий агрегат. Але до 1 листопада (максимум до 1 грудня) буде працювати четвертий котлоагрегат Трипільської ТЕС. Тим більше, ми вибрали саме такі блоки, які потребували тільки зміну подачі палива і на сьогоднішній день тільки введення цих трьох блоків дає економію тільки по антрацитовій групі вугілля десь порядку 2,2 мільйони тонн.

Ви знаєте, що приємно? Приємно те, що ДТЕК – величезна компанія. І я вам повинен сказати, що це структура, яка за рахунок фінансів у тому числі відібрала кращих спеціалістів, які працюють на вугільній промисловості і в генерації. Але ми на рік випередили їх в стратегічному баченні. Це тільки зараз ДТЕК прийняв рішення про те, що вони будуть переобладнувати блоки "придніпровки" і половину блоків "криворізьки" на роботу газової групи. Ми це вже зробили. І це зусилля і комітету, і міністерства в тому числі. Більше того, я завив уже на засіданні Кабінету Міністрів України про те, що Україна через два роки взагалі не буде потребувати антрацитової групи вугілля.

Зрозуміло, що ми переобладнали ті блоки, які потребували незначних технологічних рішень і тільки рішень, які зв'язані з подачею. Більше інших, які будуть використовувати в потужностях... зараз розробляється меморандум співпраці з одною з розвинутих європейських країн, яка готова фінансувати цю програму, яка зв'язана з котлами ЦХТ, яке може працювати... Агрегати, які можуть працювати як на газовій, так і на антрацитовій групі вугілля.

Я думаю, що на протязі двох років ми повністю переобладнаємо генерацію, теплову генерацію в Україні.

Крім того, ми повністю завершили проекти, які передбачали... ми закінчили проект третього гідроагрегату Придніпровської ТЕС і буквально дві неділі назад був закладений камінь і розпочаті роботи по четвертому гідроагрегату Дніпровської ТЕС. Дуже багато проблем у нас було і в мережах, і я вам повинен сказати, що стосується пристроїв компенсації реактивної потужності, на сьогоднішній день на 2019 рік завдяки, в тому числі і роботи НКРЕКП в цьому напрямку, практично 19 дистриб'юцій чи генерацій мережевих повинні завершити свої проекти, які зв'язані з реактивною потужністю.

Завершення цієї програми, про яку я сказав, дало можливість не тільки реагувати на виклики, а ви знаєте, що, починаючи з січня місяця, коли зовсім нам при мінус 20 призупинили поставку антрацитової групи, ми не тільки не відчували ніяких додаткових потреб в антрацитовій групі вугілля, але ми і розпочали експорт електроенергії, який був ще в травні минулого року озвучений, над яким багато хто сміявся, але який повністю йде. Ми сьогодні практично 290 мільйонів кіловат експортуємо в Молдову, ми експортуємо в Польщу, і якщо стане питання експортувати в інші країни, ми готові по своїх потужностях ми готові це повністю завершити.

Окремо я хотів би сказати про НАК "Нафтогаз України", "Укргазвидобування". В травні місяці також була представлена програма Міністерством енергетики на "ЕнергоВесні" про те, що ми повинні вийти до 2020 року повністю на власний видобуток українського газу. Після цього це довго обговорювалось, але на кінець було прийнята концепція розвитку газового сектору, я тут хочу подякувати Ользі Валентинівні, яка приклала максимум зусилля і спільні поїздки і в Полтавську, і Харківську область, і відпрацювання цієї концепції. Зараз це є вже політика держави, позиція держави, я думаю, що немає ніяких абсолютно проблем в тому, щоб НАК "Нафтогаз" у вигляді "Укргазвидобування" часних компаній біогазу, про які

ми поговоримо в новій енергетичній стратегії, можуть вийти до 2020 року, повністю не імпортуючи газ з інших країн.

Більше того, я більше чим переконаний, великі світові лідери трейдінгу, такі як "Trafigura", ми мали з ними зустріч, вони почали розмову про те, щоб на території України будувати газовий хаб і для того, щоб переходити не тільки до імпорту газу, а до експорту газу з території України європейським нашим споживачам. Це щодо позиції галузі і дії їх, скажемо, сьогодні.

Крім того, я хотів би концептуально сказати про основні речі. А для чого взагалі потрібна нова енергетична стратегія? Напевно, ми прийняли не ординарне рішення в міністерстві, ми довго до нього йшли, але від того, яка є система управління в Міністерстві енергетики, такий результат, як правило, ми отримаємо. Система, яка існує, скажемо, сьогодні, де міністерство практично тим чи іншим чином повинно впливати на господарську діяльність різних підприємств, приймаючи там питання від фінансового плану закінчуючи закупками, вибачаюсь, там стойок і механізмів, це не правильно і не зрозуміло. Тому ми вибрали загально-стратегічну позицію, де Міністерство енергетики проводить зараз максимально, хочу наголосити, максимально свій рух до корпоративного управління підрозділами Міністерства енергетики. Зокрема, в минулому році ми розпочали процес корпоратизації НАЕК "Енергоатому", підписані відповідні угоди із "Делойт і Туш", яка виступає консультантом корпоратизаційних прав і можливостей щодо реалізації їх НАЕК "Енергоатому". Більше того, ми вже отримали попередній звіт щодо можливостей і до кінця, якщо я не помиляюсь, ми вже отримаємо план корпоратизації НАЕК "Енергоатом". Міністерство веде активну роботу щодо корпоратизації трансмісій, зокрема, "Укренерго", ми вже до кінця слідуючого місяця створюємо комісію щодо відбору наглядових рад і передаємо їх для затвердження в Кабінет Міністрів України.

Третя позиція, яка є, мені здається, визначальна, що ми завершили свої зобов'язання щодо Третього енергетичного пакету. Це зв'язано, зокрема, з

розподілом НАК "Нафтогазу" чи так званого анбандлінгового НАК "Нафтогазу". Зараз ми дослухаємося до СЕС. Є декілька позицій введення. Але я вважаю, що завершення цього процесу якраз виведе, що Міністерство енергетики повинно займатися реалізацією енергетичної стратегії, відбудовою нормативно-правової бази для її реалізації. Но ніяк не займатися абсолютно впливом на господарську діяльність тих чи інших підприємств, які сьогодні входять в сферу впливу Міністерства енергетики.

Окремо хотів сказати про вугільну галузь, оскільки ще й знаходиться пан Гайдук, в нього все життя зв'язано з цією галуззю. Міністерство запропонувало, і Кабінетом Міністрів України була прийнята концепція розвитку вугільної галузі, але крім концепції розвитку прийнята програма дій. Ми вперше розподілили шахти на 2 типи категорій: перша категорія, які має запаси промислові і можуть видобуватися, і друга – які не мають цих запасів, які будуть ліквідуватися. Причому тих, що ліквідовуються, не така велика кількість. І повинен сказати, що уряд Володимира Борисовича Гройсмана виділив необхідні кошти для того, щоб ми провели процедуру реструктуризації шахти. І в цьому році вперше 8 шахт будуть повністю ліквідовані. Це шахти, які ліквідувалися, хочу наголосити, починаючи з 92 року. На всі інші шахти, де є промислові запаси, а в нас їх таких 29, розроблена програма по кожній шахті, по кожній лаві, де ми шахтарям даємо основне – засоби до виробництва. Сьогоднішня ціна на вугілля дає можливість, щоб жодної шахти через рік і уже не 2 місяці, а 40 днів були не збиткові і бездотаційні.

Я розумію, що шахтне обладнання треба достатньо багато. І міністерство отримало мільярд гривень як державних гарантій, на жаль, як державних гарантій під шахтне обладнання. І тут я хочу подякувати, до речі, Вікторії Михайлівні. Ми пробували, як освоїти кошти, попрацювали перші 300 мільйонів освоїти по перших 9 лавах, які максимально швидко запускаються в реалізацію. І те, що попрацювали депутати комітету. І нам, я можу сказати, вдалось зекономити порядка 80 мільйонів гривень як мінімум,

як мінімум. А по трьох шахтах я направив, по групі шахт я направив в правоохоронні органи документи, хай вони там займаються. Це стосується Селидового і іншої групи.

Тому я, користуючись можливістю, хочу запросити, що при введенні тендера на мільярд гривень, я запрошую, щоб ви прийняли активну участь. Я думаю, що ми зможемо купити вдвічі більше обладнання, ніж купували в інших умовах.

Та система, яка існувала в Міністерстві вугільної промисловості, це була система по утилізації бюджетних коштів. Працюєш ти, не працюєш – ти отримаєш заробітну плату. Не зацікавлені були в добуванні люди, які його добували.

Як приклад, я можу вам просто сказати, "Лисичанськвугілля" – 560 мільйонів заборгованість за продукцію, яка не випущена. При тому, що інвестували туди 80 мільйонів євро! Спалили і комбайни, і все обладнання, яке є.

Тому ми розробили ще дві речі. Одну річ, щоб забезпечити шахтним обладнанням. Ми підписали договір з фірмою "Санья" китайською, яка, до речі працює. І можете ознайомитись з роботою їхніх комбайнів на підприємствах ДТЕК, але з умовою лізингової поставки, з умовою, що на території України буде сервісний обслуговуючий центр цієї фірми.

Окрім того, буквально після 26-27 числа у нас є надія і нас запевнили в цьому, що ми зможемо провести пролізингову схему по шахтному обладнанню однієї з фірм, яка називається "Caterpillar".

Можливості забезпечення шахтним обладнанням ціною на сьогоднішній день вугілля можна говорити тільки одне. Ми в дійсності вийдемо на незбиткову і бездотаційну роботу. Причому, я вважаю, що шахтарська праця на сьогоднішній день недооцінена. І що ріст заробітної плати повинен бути, відбутися при цих умовах як мінімум на 80-100 відсотків.

У мене були зустрічі і з нашими депутатами, от, з паном Михайлом ми були на Львівщині. Ми були з депутатом від БПП на Східній Україні. В принципі все є для того, щоб вугільні шахти працювали і щоб міністерство в результаті відділилося від вугільної промисловості і в кінцевому або це могли би забрати собі шахтарські колективи, або вони би брали додатково інвестора, або частину шахт, які вважали, приватизувалися, але не без дозволу колективу, який там працює, який відповідно поклав туди свій час і всю необхідність.

Тепер, якщо міністерство в таких умовах виступає тільки як медіатором для реалізації нової енергетичної стратегії, то, очевидно, нова енергетична стратегія стає базовою і стержньовою щодо роботи всього міністерства в цілому. Я вам в дійсності хочу підтвердити з Олександром Георгійовичем, і, якщо ви пам'ятаєте, депутати Верховної Ради, ми вже... у нас бала попередня презентація нової енергетичної стратегії, робота дуже складна. І складна хоча би із тих позицій, що є дуже багато невизначеностей, це робота із формулою, де дуже багато невідомих. Ну, прості з них: а чи буде Донбас, хто може, в складі України чи він не буде в складі України, в якому році це відбудеться; а чи буде Крим в складі України чи не буде; а який буде ріст ВВП; а яка буде енергоефективність. І від всіх цих загальних складових і складалося: а як же повинно воно відбудовуватися. Базово ми враховували всі ці позиції, які є, тим більше, що в нас був розроблений енергоринком розвиток споживання електроенергії до 2030 року і він, звичайно, став базовим науково-технічним. Ми активно працювали, от сьогодні ми із моїм заступником і з головою департаменту енергетики Ольгою Анатолівною, ми зустрічалися і з послом Данії, який не тільки надав нам технічну можливість щодо реалізації відповідних цифр, вони працювали на цим в новій енергетичній стратегії, не тільки дали можливість нам зараз розраховувати їм саме по їх технологіям ми розраховували баланс, енергетичний баланс нашої країни 2015, 2016 і 2017 року, якщо ви побачите, то відхилення там незначні - 0,5 відсотків, при можливості 5 відсотків. Але домовились про те, що вони

будуть допомагати нам в системі моделювання розвитку енергетичної системи України на відповідні періоди. Базово, ну, ми, я більше чим переконаний, що ніхто не може зараз сказати, які технології будуть в 2035 році. Тому базово ми розділили нову енергетичну стратегію на три загальні сектори.

Сектор до 2020 року, який, напевно, нам зрозумілий, який ми можемо в повній мірі реалізувати етап. Так, етап.

Другий. 2025 рік, з яким ми передбачаємо, про це скаже вам Наталя Анатоліївна, завершення всіх процесів, які зв'язані в енергетичній сфері і інтеграції.

І третій базовий – до 35-го року. Звичайно, про нього ми можемо говорити відносно, ну хоча б на тому, відновлювальних джерелах енергії, що на сьогоднішній день і фарбою малюють, і одні замовляють панелі, і поки вони замовляють, виходять абсолютно інші панелі до реалізації.

Тому, напевно, про етапність, Наталя Анатоліївна розкаже, і більш, скажем, по пунктах, які є. Але я хотів би акцентувати вашу увагу, скажем, на тому, що нова енергетична стратегія, те, що ми сьогодні розглядаємо, це по великому рахунку наша ціль і наші задачі. Але системою її реалізації це буде план дій. От ми, нашій... як він називався у нас правильно, Олександр Георгійович? Комітет, як? Управляючий комітет він у нас називався. Управляючий. Так. Управляючим комітетом ми затвердили її, дали до загального аналізу, але вже управляючий комітет зараз складає групу експертів-спеціалістів для того, щоб ми впровадили вже програму дій. От саме в програмі дій і буде вже розписано, а що відповідно... Тобто це більше піде вже галузева система.

А як кожна галузь розвивається? Тут окремо хотів би сказати. Чесно кажучи, я відверто вам скажу, може ці слова мої можуть використати там засоби масової інформації, можливо, не так правильно, але я хочу сказати, що, коли я проаналізував енергетичний баланс нашої держави, і подивився, що півтора відсотки відновлювальної енергетики забирає 8,5-9 відсотків

коштів, я думав, а чи потрібно взагалі її розвивати. І нова енергетична стратегія треба і необхідна. І не тільки тому, що ми взяли відповідні зобов'язання і вони у нас на межі 11 відсотків, а тому, що це один із моментів, де ми будемо компенсувати добове регулювання теплової генерації. Що я маю на увазі? На сьогоднішній день веди працюють в базі. Чи добре це? Ні, базу ми можемо забезпечити, вибачаюсь, "Енергоатомом", і ми можемо регулювати... і не треба було нам, по великому рахунку, робити недільне регулювання для того, щоб збільшити вклад атомної промисловості.

Чим ми можемо базу регулювати? Дві позиції, які у нас є на сьогоднішній день, це теплові генерації і гідрогенерація. Все. Так от, в новій енергетичній стратегії ми розглядаємо дві позиції, які будуть замінити теплову генерацію і дасть можливість Україні виконати в тому числі і паризьку... угоду.

Перше, це те, що згадав Олександр Георгійович, смартгенерації. І ми надіємося, що 30 відсотків смартгенерації займе, не сьогодні, не завтра, а після завтра, можливо, так.

І друга позиція, що ми хочемо вводити відновлювальні СЕСи і відновлювальну вітрову генерацію із акумулюючими батареями. Введення і такий симбіоз дасть можливість забрати базу і ввести їх в системне регулювання.

Звичайно, про нову енергетичну стратегію можна говорити надзвичайно багато і повірте у нас дуже багато зустрічей, які відбувалися з усіма. І я не хочу сказати, що цей варіант, який ми сьогодні вам представляємо, і цей варіант, який ми будемо подавати після вашого представлення, зауважень на Кабінет Міністрів, якщо вони не будуть відрізняться. В тому числі і стилістичні там є загальні помилки, є, наприклад, там справді незалежний регулятор. А що у нас на сьогоднішній день регулятор не незалежний? Незалежний. Інколи такі, хоча я дивлюся деякі представники з БЮТ сміються, так? Умовно. Тобто, звичайно треба позабирати деякі, скажемо, там позиції, але незначно.

Тому, шановні друзі, я би хотів, щоб тоді Наталія Анатоліївна представила... Я вибачаюсь, знаєте, чому? У мене так, Оля Анатоліївна. Юлія Анатоліївна і Валентина є Анатоліївна. Вже як Наталія прийшла, то вже і Наталія Анатоліївна, щоб довго не думати.

Наталія Андріївна, якщо ви дозволите, представите, більшість, звичайно, знайомі з цією концепцією, дуже багато приймали участь, скажемо, і в розроблені, і в позиціях, дуже багато побажань. І мені дуже приємно, що коли ми виставили на сайт нову енергетичну стратегію, то пропозиції приходили не тільки від генеруючих компаній, а навіть від танцювальних колективів. Дякую.

Прошу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталія, я би просив дуже зжато, по можливості.

БОЙКО Н.А. Дякую дуже.

Єдине, що я собі дозволю не дуже зжато, це привітати сьогодні 50 років одному з авторів стратегії, це пану Омельченку. Я би хотіла дуже йому подякувати за його особистий вклад у цю стратегію. Я дуже сподіваюся, що йому вистачить здоров'я і енергії допомогти нам ще писати план реалізації цієї стратегію. Дякую.

Справді, був дуже складний процес написання стратегії. Було прийнято низку важливих рішень. Коли в грудні був опублікований попередній драфт, він був значно більшим, там було багато деталей і деякі моменти були доволі суперечливі. І після цього ми отримали більше ніж тисячу коментарів, пропозицій і зауважень. Всі ці коментарі, пропозиції і зауваження були опрацьовані, поділені на кілька груп. На основі цього було, власне, сформовано низка напрямків галузевих обговорень. Ці всі галузеві обговорення були максимально відкритими, на них кожен міг потрапити. Ми намагалися максимально залучати до них також наших галузевих експертів і

профільні компанії. Дуже дякую всім за особистий внесок. Справді, була пророблена дуже велика робота. Окремі позиції виносились на рейтингові голосування експертні, був створений спеціальний Тобто я думаю, що з точки зору прозорості і можливості доступу, і висловлення своєї думки як з експертного кола, так і з професійного, тобто жодних зауважень, сподіваюсь, до нас немає.

Було прийнято політичне рішення розбити енергостратегію фактично на два документи. Перший документ, який ви бачите перед собою, це є короткий policy paper, таким шляхом ідуть деякі європейські держави, це документ, який містить наші базові політики, наші зобов'язання і те яким ми бачимо енергетику України.

Наступний слайд, будь ласка. Власне, на цьому слайді ви можете побачити ті цілі, стратегії, які ми для себе виокремили. Перша, оскільки Україна також рухається як і весь світ до більш свідомого та енергоефективного споживання, ми також розглядаємо як Європа напрямок руху четвертого пакету до цілей як сталого розвитку так і зниження викидів. Тому перший пункт це свідоме та енергетичне суспільство.

Крім того, звичайно ми вважаємо, що потрібно працювати над максимальною енергетичною незалежністю паливно-енергетичного комплексу, розвивати ринки, збільшувати інвестиційну привабливість, працювати над мережевою інтеграцією в газовому та в електроенергетичному комплексі і також впроваджувати всі сучасні принципи управління.

Наступний слайд, будь ласка. Тут коротко зазначені особливості. В принципі я їх вже проходила. Тому можемо переходити далі, власне, до етапів імплементації.

Три етапи імплементації, про які йшла мова. Перший етап, який буде більш детальним, це до 20-го року. Другий етап – до 25-го року. Третій етап – до 35-го року. Відповідним чином ми будемо також будувати план імплементації, тобто перший план імплементації над яким ми будемо

працювати разом з робочою групою, в яку в принципі також кожен може ввійти, це буде до 20-го року. Його почнемо вже напрацьовувати одразу після прийняття цього документу урядом. Далі будемо рухатись відповідно до 25-го року і до 35-го року.

Дуже важливо зазначити, що в саму стратегію, в документ, ми заклали можливість справді її перегляду і оновлення. І, наприклад, вчора в Брюсселі була в Єврокомісії зустріч стосовно підтримки енергетичних реформ з країнами членів ЄС. Ми спілкувалися, окремо був блок по енергостратегії, і держава також казала, що вони зараз переглядають ті енергетичні стратегії, які приймали 3-4 роки тому, тому що вони також недосконалі. Тому не варто створювати собі ілюзій, що є країни, які одразу вирішують як будуть розвиватися їхні комплекси наступні 20 років, тому що ми чітко розуміємо, що може бути впроваджена якась технологія через 5 років, яка змінить повністю всю енергетичну систему.

Тому ми також заклали таку можливість в нашу енергетичну стратегію і рухаємось таким же шляхом.

Наступний слайд, будь ласка. Ще один. Тут ви бачите найважливіші пріоритети першого етапу до 2020 року. У нас є амбітна ціль до 2020 року, власне, завершити імплементацію вимог третього енергетичного пакету це зобов'язання, які взяла на себе Україна. І, як ми бачимо, поки що принаймні те законодавство, яке приймається і той розвиток, який формується в плані ринкових відносин, ми однозначно до цього рухаємося.

Далі. Це завершення інституційної інтеграції України до ENTSOG. Виконання більшої частини заходів з інтеграції об'єднаної енергосистеми до ENTSO-E. Реформування енергетичних компаній відповідно до Договору про заснування енергетичного співтовариства як казав вже Ігор Степанович, мова йде про імплементацію, в принципі, в корпоративне управління, а подальшу корпоратизацію наших ключових підприємств. Збільшення видобутку газу, як вже було зазначено, відповідно до тієї концепції, яка прийнята урядом. Поступове зниження енергоємності ВВП відповідно до тих заходів, які

будуть прийматися. Створення ринку вугільної продукції і дотримання високих екологічних норм виробництва, транспортування, трансформація та споживання енергії.

Тут, власне, потрібно зазначити, що Міністерство працює в цьому напрямку, зараз ми доопрацьовуємо план зменшення викидів, його також будемо виносити на уряд, це ще один важливий наш етап для того, щоб у 2020 році могли досягнути таких результатів.

І, звичайно, збільшення частки відновлювальних джерел енергії, хоча я б хотіла зазначити, що, напевно, нам потрібно буде якось додатково з народними депутатами і з урядом подумати про те, як придумати якісь додаткові стимули і умови, щоб цей сектор більш динамічно розвивався, тому що в нас попри найбільший "зелений тариф" в Європі зараз відсоток, частка відновлювальних доволі низька.

Наступний слайд, будь ласка. Отже, серед пріоритетів другого етапу до 2025 року це є інтеграція української енергосистеми із ENTSO-E в режимі експлуатації, реалізації інвестиційних проектів в рамках національного плану скорочення викидів, про які я вже говорила, формування місцевих систем теплопостачання, модернізації та вдосконалення систем обліку і залучення споживача до управління власним попитом на енергетичні ресурси.

Тут, власне, мова йде про те, що ми будемо використовувати більш сучасні технології в обліку і відійдемо там від стандартних. Забезпечення повного покриття внутрішніх потреб у природному газі власними ресурсами через збільшення видобутку. Сподіваємося, що до 2025 року концепція вже дасть такі результати і ми будемо рухатися саме цим шляхом. Інтенсивне залучення інвестицій в сектор ВДЕ, розвиток розподільної генерації, розумних мереж, так званих "Smart Grid", і створення інфраструктури для розвитку електротранспорту, що є також окремим пріоритетом. Наступний слайд, будь ласка.

Стосовно третього етапу до 1935 року, власне, тут ми робили фокус на інноваційний розвиток енергетичного сектору і будівництва нової генерації, в тому числі високоефективної генерації. Скорочення викидів реконструкція ТЕС у відповідності до вимог екологічних нормативів, збільшення національного газовидобутку, зокрема, не традиційного газу та видобутку на шельфі. Адаптація потужностей ГЕТС в умовах розвитку запровадження загальноєвропейського ринку природного газу, вугільний сектор лише на умовах конкурентності та прозорих умовах функціонування. І частка видає згідно з наших зобов'язань повинна зрости в структурі ЗППЕ до 25 відсотків. Також будуть впроваджені стандарти будівництва

Серед основних пріоритетів, які ми виділили в ці три етапи, в принципі це все. Варто також зазначити, що у стратегії кожен з цих етапів залежно від часової пріоритизації, відображений більш детально або більш загально. Тобто перший період ви можете знайти там більш деталей, щодо всіх речей, які є пріоритетними розвитку ринків і так далі, а чим далі, тим більш загально. Але ці речі будуть також переглядатися, тому що, як ми вже зазначили, відповідно наближаючись до того періоду, будемо також працювати з тими деталями, які закладені в енергостратегії.

Управляючий комітет буде насправді затверджувати робочі групи, які будуть працювати над детальним планом імплементації стратегії. Я вважаю, що це надважливо, тому що, оскільки енергостратегія саме в такому форматі полісу рарег, то є дуже важливим справді фахово сформувати робочі групи, які зможуть на основі тих моделей, які або будуть розроблені за допомогою датського центру, або там певних інших моделей, будуть, власне, впроваджуватися.

І таким чином я запрошую всіх долучитися, всіх бажаючих, до цих робочих груп. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталія Андріївна, я дякую.

Шановні колеги, у нас є можливість задати запитання міністру, заступнику міністра. І, якщо є запитання, будь ласка.

Пане Михайло, будь ласка.

БОНДАР М.Л. Дякую.

Ігор Степанович, я дякую за те, що ви врахували якраз по вугільній галузі від профспілок пропозиції, які надходили до мене як до голови підкомітету. Дякую за концепцію, яка є прийнята вже, і план заходів на 2017 рік, де також враховані більшість питань, які задавали профспілки. І це в першу чергу якраз по питанням по списках номер 1 і номер 2. Це найголовніше питання, яке буде врегульовано і це додатково виділені кошти, і 200 мільйонів якраз на переоснащення засобів індивідуального захисту шахтарів. Тому дуже дякую.

Але в той же час кожен раз, коли ми з вами зустрічаємось, і в останній раз, коли на Львівщині були, основне питання, яке виникає по шахтарям – це всі згідні з тим, що шахти, які неприбуткові і не мають запасів в першу чергу, треба ліквідувати. Тобто... Але, в першочергово буде стояти номер один – це питання людей. Тобто, до тих пір, поки люди не будуть працевлаштовані, не будуть переведені на інші шахти, а ті шахти, в які будуть вкладатися, наприклад, кошти. До тих пір, поки не буде забезпечено ті шахти обладнанням, поки не будуть розроблені нові лави, і ці шахтарі не почнуть заробляти на свою зарплату кошти, до тих пір не видьоргувати із загалу найприбутковіші шахти, тобто які мають в регіонах найбільші потужності, тобто дати можливість іншим шахтам розвиватися і тільки після цього відповідно вже так якби відпускати ці шахти в індивідуальне таке плавання. Дякую.

НАСАЛИК І.С. Дякую, пане Михайло.

Дякую, що вашими зусиллями ми в дійсності вдалося дуже багато зробити що стосується дотацій по заробітній платі і що стосується якраз

закону, який прийнятий Верховною Радою про неможливість забирання в заставу і блокування рахунків вугледобуваючим підприємствам.

Але я вам скажу одну річ, яка мене також вразила, коли я проаналізував, скільки в нас промислова і непромислова група, то в більшості шахт у нас 30 відсотків працює, а 70 відсотків дивляться, як це робиться. От, я вже озвучував на Кабінеті Міністрів і сьогодні хочу озвучити, що якщо на одному із ДП-підприємств 48 чоловік, які займаються збутом в державному підприємстві, ну, "Лисичанськвугіллі" 48 чоловік, які займаються збутом вугілля, яке добувається в розмірі сто тонн в добу. Це скільки там? По два з половиною кілограма там розподіляють. І ця промислова група якби тримається.

Друге, що в нас величезне, що в нас навантаження було непромислової групи, а і соціальними об'єктами. Ну, я зараз не розумію, чому органи місцевого самоврядування не забирають садики чи не забирають стадіони і все інше, це не потрібно, вибачаюсь, на балансі, це є повноваження органів місцевого самоврядування.

Щодо людей, люди, які працюють, їх буде не вистачати. Я більше вам скажу, на сьогоднішній день в нас кадровий голод у вугільній промисловості. Звичайно, воно не появилось в рік, півтора, воно появилось за останні там, скажімо, 5-6 років – кадровий голод. Якщо ми зараз в основному, навіть, якщо ми говоримо по "Львіввугілля", ми разом були, якщо в ту саму "Степову" шахту держава сьогодні голова вкладувати 256 мільйонів гривень. Я вважаю, що це немало, це крім тих лізингових договорів, які я обговорював і говорив на сьогоднішній день. Я думаю, що "Степова" може бути одною із самих активних шахт і навіть по потужностях, вона більше чим лісова, про яку ви сказали.

Скажем, по відродженню шахт, якщо ми говоримо по відродженню. Ну, чудова шахта. От ми з вами поїхали на шахту "Надія". Я думаю, пан Гайдук знає за шахту "Надія". Її чотири роки назад сказали, що там запасів 0,05 відсотків. От ми прихали з вами, що ми там побачили, скажіть. Та такої

шахти треба подивитися. Там люди їздять на велосипедах, велосипедні стояночки, все в квітах. Ми зайшли всередину, кругом мрамор. Я думаю, куди я попав, чи я зайшов у паливно-енергетичний комітет, чи ми зайшли на шахту, яке державне підприємство, яке розраховується за електроенергію при всьому тому, яке повністю виплачує заробітну плату, яке повністю забезпечене. От наша задача була сама главна в концепції по вугіллю – це перейти від колгоспу, перейти до фермерського господарства. Ну, якщо одна шахта працює, а чотири дивляться, чи буде зацікавленість... А зарплату одну і ту саму отримують. Ту саму. Як на останній зустрічі на сході України говорили: "Ну ми ж наряди закрили". Наряди закрили, але що ви зробили?

От тому наша задача за цей рік: а) хто може перейти на ДП зразу, хай переходе. Хто не може, а такі є шахти, бо деякі лави нам треба освоїти 8 місяців, 10, 12. Вони ідуть і вони будуть отримувати державну підтримку, щоб отримували заробітну плату. З тих, що ліквідується, ми заберем кращий персонал, який буде працювати на нових лавах. Але через рік і 40 днів ми вийдем по тій програмі, яка розроблена міністерством. Жодної шахти у нас не буде збиткової чи дотаційної. І люди отримають, ну, як мінімум ми можемо говорити про зарплату на 80-100 відсотків більше ніж вони отримують сьогодні.

Ми говорили якраз, пане Михайле, з вами, коли зустрічалися із шахтарями. Ну, якщо, вибачаюсь, польський шахтар отримує в середньому 1300-1600 євро. Так скільки це у нас по сумі буде получатись? 40-50 тисяч гривень, при ціні, вибачаюсь, нижчою чим ціна, яка є в Україні зараз на реалізацію вугілля. То які тоді підстави, щоб наші отримували менше?

От, наша зараз задача, держава, допомогти, дати можливість, дати обладнання, яке чотири роки, взагалі, не поставлялось. Чотири роки, вибачаюсь, ржавого болта не поставляли. То що можна тих людей питати, як в них немає засобів до виробництва. Ми їм дали 200 мільйонів, тобто Прем'єр-міністр пообіцяв і зробив, ви знаєте, що заклали, засоби індивідуального захисту. А тепер у засобах індивідуального захисту

спустилися, працювати немає чим. От комплексне рішення цих проблем і приведе до того, що накінець ми хоч раз за 25 років ми дійдемо до того, що будемо мати незбиткові шахти і не будемо сосати, вибачаюсь, висосувати кошти з бюджету.

Я ще окремо хотів просто сказати, що ми за рік, формуючи баланс...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...час на запитання...

НАСАЛИК І.С. Формуючи баланс воно пройшло десь по Україні таким не відомим. Але з 1 січня, формуючи баланс і прораховуючи НКРЕКП, з 1 січня цього року вперше за 25 років ми на 10 відсотків понизили ціну ОРЦ. Вперше. Всі ці 25 років йшло підвищення в силу певних обставин: девальвації, відповідних фінансових. Але це був перший рік, де ми понизили ціну на 10 відсотків.

Дякую, пане Михайле.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пан Геннадій.

_____. Игорь Степанович, мы так много говорим о энергоэффективности, и все-таки мне кажется, что инновационное обновление стоит на старых методах похода. Я хотел бы привести пример, это по 648 постановлению Кабинета Министров, еще подписано Януковичем, и по распоряжению 133-Р, подписаному Гройсманом. Через инвестиционную составляющую в тарифе мы уже собрали у потребителей и потратили на обновление блоков тепловых станций 6,4 миллиарда гривен и должны потратить еще 2,4 миллиарда.

И все-таки мне хотелось бы поставить вопрос о первичном и вторичном регулировании. Засчет чего, какая стратегия у министерства и засчет чего это мы будем делать? На самом деле в рамках Третьего энергетического пакет, я присутствовал на заседании энергетического

комитета Европейской парламентской Ассамблеи "Евронест", мы подписываем и все больше, больше применяем технологии, обновляемые технологии энергии. Но самом деле я вижу, что это мы декларируем только на словах, и на самом деле я вижу цифры, которые уходят на сегодняшний день на инновацию тепловой энергетики. Надо менять подходы, надо использовать вот ту систему, которую я видел в Южной Корее. Я встречался с председателем энергетического комитета Народного собрания Кореи, они совершенно выработали за последние три года – я повторяю: три года! – другой подход к регулированию первичной и вторичной энергетики. Они применили систему энергосториджа. И эта система позволила им дать качественную электроэнергию. И те потери, которые идут на подъем энергии от гидро- и тепловой станции, они компенсируют за счет аккумуляторных батарей. Поэтому я прошу понять, какая все-таки у нас стратегия, у министерства, по этому поводу.

НАСАЛИК І.С. Відповідаю по черзі.

Ну, перше, хочу я подякувати, що також були присутні при тому, як південнокорейська компанія приїжджала, ми мали, ви знаєте, велику зустріч,десь півторагодинну, і в дійсності, це цікава і сьогоднішні... навіть при сьогоднішній зустрічі, при сьогоднішній презентації нової енергетичної стратегії я якраз говорив про те, що використання акумуляторних батарей чи акумуляторних банків, як називаються "Energy Storage", якраз це симбіоз може бути між відновлювальною енергетикою, з однієї сторони, в системі добового регулювання. З другої сторони, ми можемо повністю використовувати її в атомній промисловості, особливо в нічний період часу. Оце є дві позиції, які ми використовуємо якраз використання, я їх називаю "акумуляторними батареями. Ну, тут можемо його по-різному. Цей напрямок, він описаний в новій енергетичній стратегії, він буде втілюватися.

Щодо 648 постанови і 133-ї, ну, перш за все, є позиції, в нас стояла позиція спочатку не те, щоб новації зробити, а щоб забезпечити надійну

роботу енергетичної системи. І якщо ви побачите в 648 постанові, то там включений один із реконструкції блоків "Слав'янки".

Чому ми саме на "Слав'янку" там виділили і передавали кошти? Справа в тому, що енергетична система наша побудована таким чином, що якщо не буде робити хоча би пів блоком, не працюватиме "Слав'янка", то в нас повністю закриття йде на "Вуглегірській". І от зараз, на сьогоднішній день, скажемо, "Слав'янка" не працює, ми працюємо, якщо не помиляюсь, одним блоком. Так? А є Козенко?.. Двома, двома! При роботі, скажемо, "Слав'янки", ми відкриваємо чотири блоки "Вуглегірки, що дасть абсолютно, скажемо, інший ефект. Тобто півблока антрациту нам дає чотири блока. І от ми якраз розглядали в 648-й постанові по інвестуванню, якраз реформування їх одного блоку для того, щоб забезпечити в тому числі і

В тій самій 648 постанові, по скільки ми Київ і Київська область, і ми взяли на себе відповідні, скажем, позиції по Парижу, по викидах, ми звідти фінансуємо програму, яка зв'язана із сіркоуловленням на Трипільській ТЕС, щоб завершити повністю цю програму, і реформуванням блоку. І в цій програмі ми ще розглядували деяку модернізацію. На деяких блоках, я вам скажу і признаюся чесно, що у нас втрати по паливу складають 550, 560 і 600, коли в нормальних блоках, які модифіковані, це 320-325, скажем, умовного палива на 1 кіловат.

Тому цю програму треба вводити, але я думаю, до речі, я тут хочу поблатувати НКРЕКП, що якщо, колись це фінансувалося все за рахунок інвестиційної складової, то тепер це частково зараз введені програми, 70 відсотків практично це кошти, які повинні шукати приватні компанії.

Якщо ви подивитесь нову енергетичну стратегію, там написано дуже чітким... Наталя Анатоліївна не сказала...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталя Андріївна.

НАСАЛИК І.С. Андріївна. Сорі, Наталя Андріївна. Не сказала про те, але ми вибрали, взагалі, стратегічно, що держава повинна фінансувати не більше 5-10 відсотків, 90 відсотків це повинен бути інвестор, який повинен увійти в ринок. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, враховуючи, що довгі запитання і довгі відповіді, я бачу дві підняті руки. Три, чотири. Тоді чотири коротких запитання. Я просив би чотири коротких відповіді для того, щоб ми, ну принаймні в регламенті якось утримались. Добре?

Пані Ольга, будь ласка.

НАСАЛИК І.С. Тільки не про ЦКР.

БЕЛЬКОВА О.В. І про ЦКР в тому числі. Шановний пане міністр, я хочу до вас звернутися не як до міністра конкретно з питань енергетики, а як до члена Кабінету Міністрів. Тому що ви консолідовано несете відповідальність за всі, скажімо так, рішення, які ви приймаєте. Уряд вже прийняв ряд планів, концепції. Є концепція збільшення газу видобутку в Україні, є також концепція здійснення реформи НАК "Нафтогазу", виділення української ГТС в рамках анбандлінг і так далі.

Є тепер ще стратегія. Мені цікаво, як ви бачите конкретну роботу по їх реалізації, тому що те, що я бачу щодо концепції газовидобутку в Україні, ну, sorry, але колега колезі: ми там, де ми були півтора року тому. Ми як комітет подали законопроекти, але лідерства Кабміну і в даному... Я вдячна за підтримку, це також дуже дорого вартує, але сьогодні фіскальний режим не змінений, бар'єри по землі не змінені, далі що там у нас ще залишається? Ну, от ренту на міста ми виділили, разом з тим Полтава, в тому числі і посилаючись частково на деяких членів Кабінету Міністрів, не видає, не узгоджує ліцензії для державної компаній, для приватних компаній і для всіх

решта. Тобто ми можемо з вами написати дуже багато цікавих документів, але наші колеги з Європи сьогодні дають не сильно схвальну оцінку анбандлінг і тому стану, який є сьогодні по виділенню ГТС.

Я хотіла би зрозуміти, от як ми зможемо зрушити ці питання з місця конкретно для того, щоб відстоювати українські інтереси. Не буду нагадувати, сьогодні єдиний спосіб відстояти нашу позицію по "Північному потоку", це розділити НАК "Нафтогаз", залучити європейського інвестора-партнера. Але вони задають дуже конкретні питання, і що нам їм відповідати?

НАСАЛИК І.С. Постараюсь максимально коротко. Перше, всі концепції, які представляло Міністерство енергетики по всіх видах, воно давало не тільки концепцію, а давало план дій щодо їх реалізації. Якщо ми сьогодні представляємо концепції, то ми вже паралельно, я вже говорив, працюємо над тим, щоб запропонувати план дій. І це вже системна реалізація по сферах, по всіх сферах, які є в енергетичній галузі.

Що стосується "Укргазвидобування". Міністерство енергетики може формувати політику. І концепція складалася в тому, що ми, да, ми підтримуємо в тому, щоби "Укргазвидобування" вийшло в 2020 році на додатковий видобуток 6 мільярдів кубів газу. Але не позиція Міністерства енергетики розприділяти кошти і шукати кошти щодо реалізації цієї програми. Очевидно, що це першочергово повинна наглядова рада затвердити їм фінплан розвитку, а фінплан буде розглядувати Кабмін і затверджувати. Чим швидше це пройде, тим напевне, надіюсь, це буде оптимальне розв'язання. На сьогоднішній день, на жаль чи на щастя, НАК "Нафтогаз" не входить в сферу управління Міністерства енергетики і вугілля, і ми можемо тільки допомагати дружніми порадами і просування їх ідей в Кабінеті Міністрів України.

Що стосується анбандлінгу НАК "Нафтогазу України"? питання просте, як апельсин. Якщо акції Укртрансгазу передаються Міністерству

енергетики, то анбандлінг вже сам по собі відбувся. А процес передачі активів на нове МГУ – це процес часу, який реалізується. Секретаріат ЄС запропонував це зробити на... у вигляді закону. Є два варіанти. Чим довше Укртрансгаз буде знаходитися в сфері впливу НАК "Нафтогазу України", тим довше цей процес буде затягуватися і ні про який розподіл, скажем, і зменшення монополії впливу НАК "Нафтогазу", напевне, немає. У мене хороші, дружні стосунки із НАК "Нафтогазом України". Але, як сказав один з "12 стільців" діяч, "если закон есть, закон надо чтить". Якщо ми підписалися за Третій енергетичний пакет, то його треба реалізовувати. І сьогодні "м'яч" на полі НАК "Нафтогазу України", а ніяк не міністерства. Ми свою задачу готові виконати і це... одним рішенням Кабінету Міністрів України процес завершили. Наскільки він буде модифікувати зараз, ну не знаю, сказати не можу. Тому десь ось таке загальне бачення.

Щодо землі, це вже більше повноваження, ви знаєте, органів місцевого самоврядування, і ви були присутні, коли були і голови обласних рад і Полтавської, і Харківської області, і губернатор і Полтавської області. Очевидно, я вважаю, що соціально... створення відповідний при виділенні земель, створення соціального якогось фонду відповідними структурами, які входять в реалізацію, це також один із шляхів реалізації цієї програми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Вікторія Михайлівна.

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Дуже дякую, пане голову. У мене є маленький коментар і декілька запитань до пана міністра, нашого колеги.

Перше, що би я хотіла сказати. Як минулого разу, так і цього разу я залишаюся на думці, що те, що нам було презентовано, це є декларація, а не стратегія. Стратегія має містити в собі відповідні, щонайменше, обгрунтовані розрахунки із варіаціями сценарних аналізів щодо розвитку економіки і навантаження на енергетичну систему. Такі розрахунки і

прорахунок був між іншим зроблений, я звернула увагу якраз ваших колег, на минулому засіданні, і звернулася до представників НКРЕКП, відповідними спеціалістами Японії, які якраз мають і моделі, і зробили відповідний проект, але чомусь ми і досі не бачимо, щонайменше, хоча би референс на ті розрахунки. Сподіваюсь, що в подальшій роботі ми все ж таки побачимо більш ґрунтовні і розрахунки, і відповідні показники. Це перше.

Друге, що би я хотіла сказати, це те, що конкретні питання залишаються. Стратегія 2020-2035 – це чудово, але є питання сьогодення. Під час виступу Генеральний прокурор перед парламентом зазначив, що формула "Роттердам плюс" містить корупційні складові. Яка позиція міністерства з цього приводу і які дії міністерство збирається робити? Адже, на жаль, в результаті прийняття такого рішення так званим незалежним регулятором у нас тільки страждає споживач і наживається конкретно олігарх.

Друге питання, яке у мене до вас є, це доля договорів про господарське відання по газорозподільчим мережам. Адже під час роботи робочої групи завдяки підтримці наших колег по комітету, особливо подяка пану Домбровському, що вона була створена, ми взнали, що виявляється, хоча є офіційна відповідь від вас, від міністерства на мій запит щодо надання доступу до оригіналів цих договорів, начебто є якась кримінальна справа, договорів немає, але з'явилася людина, яка має їх, яка вже намагається котрий рік поспіль передати міністерству, але вони не передані. Тому, коли я читаю тут врегулювання питання в так званій стратегії якраз власності, у мене питання конкретно, що ж робиться зараз. Що з договорами і яка подальша їх доля? І взагалі яка стратегія бачення міністерства з цього приводу?

І наостанок, я можу сказати, що дуже раджу, ми з колегою Левом Підлісецьким їздили завдяки британському посольству в Великобританію і зустрічались між іншим в тому числі і з представниками вугільної галузі. Це маленький такий коментар, який вони нам дали, що порада : ніколи не здавайте свою вугільну галузь. Вони закрили фактично всі шахти, навіть

прибуткові, а в результаті вони все ще імпортують 30 мільйонів тон вугілля, це імпорт в основному з Росії, а власну галузь вони вбили. От давайте не будемо повторювати їх помилок і ключове завдання, яке вони нам, не завдання, а пораду, яку вони нам надали, це обов'язкова програма соціалізації шахтарів і забезпечення їх якісною роботою. Бо зараз люди працюють, вибачте, на підприємствах, де вони пакують сандвічі, прямим текстом розповідаю, але при цьому при всьому заробляють мізерні копійки і я дуже сподіваюсь, що ми не допустимо цього в Україні.

І наостанок я хотіла просто сказати, що одна із зустрічей у нас була із так званим сінк-тенк, незалежною організацією, яка використовується і Всесвітнім банком, і в ООН, і в Європейській комісії, і в Євросоюзі їх аналітику використовують. Так от вони звернули нашу увагу на те, що коли ми говоримо про розвиток відновлювальної енергетики, ми маємо зробити відповідні розрахунки і вони це роблять на замовлення держав, в тому числі щодо того, яке навантаження на загальноекономічну соціальну позицію держави є приріст однієї одиниці додаткової відновлювальної енергетики. Адже ми маємо пам'ятати і вони нам сказали, обов'язково в своїх розрахунках закладайте, а скільки вам буде коштувати забезпечення якраз маневрових додаткових резервних потужностей для того, щоби відновлювальна енергетика працювала.

Акумулятори – це все чудово. Але це майбутнє, яке, ми ще не знаємо як воно буде працювати, що вони кажуть сьогодні приймаючи рішення обов'язково робіть відповідні розрахунки, щоби не стало так, що в наслідок необґрунтованих, або не прорахованих рухів, у нас буде страждати споживач, який буде платити високі тарифи. Дякую.

НАСАЛИК І.С. Постараюсь швидко і по пунктах.

Коли ви говорите про стратегію, я думаю, що треба ознайомити зі стратегією не тільки України, а з європейських країн стратегією і ви побачите, що вони мало відрізняються від стратегії по формату, який

сформували ми. Кожен має свій скажемо напрямок, але базово ми сформували європейську стратегію розвитку. Це є перше.

Друге. Щодо НКРЕКП. Ми ж записали в новій енергетичній стратегії, що НКРЕКП, це є незалежний регулятор, незалежний регулятор.

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Я про Роттердам питала.

НАСАЛИК І.С. Так, він і є у нас незалежний регулятор. Але, в крайньому разі ми створювали як незалежний регулятор, як арбітр, як систему, яка підкерує. Тому, якби задавати міністерству це питання, ну, не зовсім доречно.

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Я вам про Роттердам запитала, а не про незалежність регулятора. Яка позиція?

НАСАЛИК І.С. Роттердам, це, Роттердам формував НКРЕКП. Якщо, відверто кажучи, то повинен сказати, якщо б не було на сьогоднішній день ціни на вугілля, яке у нас є, сьогоднішньої ціни, то дотація би була, вибачаюсь, не 800 мільйонів, які ми передбачали, а як мінімум три з половиною мільярда. На всякий випадок одна позиція, яку я можу сказати як міністр вугільної галузі.

Друге. Я хочу, щоб не спекулювали поняттями. Ми не закриваємо шахти. Вікторія Михайлівна, ми сформулювали шахти, які не мають промислового запасу. І вони повинні закриватись. Якщо там немає промислового запасу видобутку або тяжкі гірські, геологічні умови, які дають там собівартість 18-20 тисяч, такі шахти треба закрити і забути за них.

Так от, такий шахт у нас чотири в державі. 29 – це ті, які мають промисловий запас, які ми будемо розвивати. І у нас немає жодної позиції, що ми сказали: "Все! Ми все закриваємо". Навпаки ми розвиваємо. Оці три з половиною мільйони тонн, які ми зекономили по антрациту, ми їх

заміщуємо. Бо в кількості ж нічого не змінилось. Ми заміщуємо газовою групою.

У нас же збільшення по цьому року пройшло практично там на три з половиною мільярди ківаловат-годин. Якщо це перебрати, скажімо, там у вугілля, це ще додатково повинно бути там 2 мільйони тонн. А ми, по великому рахунку, залишились на тих межах, перекрыли додатковий попит на електроенергію з допомогою гідроенергетики і атомної енергетики, антрацит замінили газовою групою.

На слідуєчий рік ця кількість буде ще додатково 4 мільйони. І, по великому рахунку, через ще один рік Україні треба буде порядку 24 мільйони газової групи вугілля. Якщо ДТЕК сьогодні добуває приблизно 15, то треба розраховувати, що українські державні компанії, ні-ні, уточніть, ну уточніть.

_____. *(Не чути)*

НАСАЛИК І.С. На всякий випадок. Я маю на увазі енергетичне вугілля по ТЕСу, по 15,5. Я в цифрах, все ж таки фізичний факультет, Артур Михайловичу. Це друга позиція. То нам треба приблизно 25 мільйонів у структурі палива і нам треба наростити на державних шахтах в тричі практично. Ми запланували практично на 8,7 мільйона, до 9 мільйонів.

Розподільчі мережі. Розподільчі договори. У вас була загальна нарада в комітеті, де був присутній, у мене появився заступник Ігор Богданович Прокопів, людина, яка пройшла і мережі, і "Укртрансгаз". Була загальна нарада, він повністю розказав загальну ситуацію по мережах. Я думаю, що зауважень з цього приводу не було. А те, що вони находились в кримінальному провадженні і ми через суд їх забирали, це в дійсності так.

І на завершення...

ВОЙЦІЦЬКА В.М. Чекайте, ви їх забрали вже чи ні?

НАСАЛИК І.С. Вроді би забрали

ВОЙЦЬКА В.М. Бо Прокопів казав, що тільки є кримінальна справа і їх немає. А ви говорите, що є людина, яка...

НАСАЛИК І.С. Ми розпочали процес, щоб забрати ці договори через суд. І на завершення...

_____. *(Не чути)*

НАСАЛИК І.С. Передати? Він рік тримав і хто дасть можливість, що в тих договорах щось не змінилося за цих півтора року.

І на завершення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вибачаюсь, давайте ми домовимось, щоб тут не було такого, знаєте, подвійного або потрійного трактування, я би просив, щоб копії договорів у максимально стислий термін були в робочій групі в комітеті, щоб ні в кого не було ніяких зауважень до цього. Домовились?

НАСАЛИК І.С. Домовились.

І на завершення. Ви трошки запізнилися, я говорив про те, що система моделювання, в тому числі і проводимося ми спільно Датсько-українським центром, який взяв на рівні МЗС у нас є домовленість про те, що вони будуть моделювати систему розвитку енергетики із чисто математичної моделі. Це теж нам дасть можливість як би враховувати всі ці позиції.

Друзі, я... ну я не можу, трошки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, шановні колеги, у нас залишилося два запитання по регламенту: Наталія Кацер-Бучковська і Олексій Рябчин. Ви поза графіком...

НАСАЛИК І.С. У нас буде можливість завтра поговоримо, в четвер.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дам можливість виступити.

І я просив би, я просив би підготуватися, я би хотів точку зору почути, тут звучало по НКРЕ, Дмитро Володимировичу, щоб ви свою точку зору на стратегію як би висловили. І, Юрію Олександровичу, вас декілька слів сказати, тому що, ну, ви ключовий... Віталій Анатолійович, два рази звучало ваше прізвище, обов'язково я дам вам...

_____. В мене одне маленьке запитання, якщо дозволите, пане головуючий, до пана міністра. Скажіть, будь ласка, що ви мали на увазі, коли я чую там якась європейська стратегія? Що воно таке? Що це за черт?

НАСАЛИК І.С. Ну, ви перегляньте, от умовно кажучи, ми дивилися стратегію розвитку там енергетичної галузі Норвегії, я дивився Данії, я дивився, ну, те, що я особисто переглядував, Австрії... Якщо цікаво, я готовий вам от, до речі, Наталія Анатолівна говорила, при зустрічі...

Наталія Андріївна.

_____. Ну мы тоже знайомі із стратегією енергетичною Данії, вона абсолютно конкретна. Де написано: такі-то міста будуть до такого-то року стовідсотково побутове споживання буде...

НАСАЛИК І.С. Єдине, що, єдине що в них...

_____. ...за рахунок відновлювальних джерел енергії, в тому числі: за рахунок біомаси – стільки-то, за рахунок сонця – стільки-то, за рахунок... Абсолютно конкретно, скажіть, будь ласка, якщо це

Європейського Союзу, да, вона така як для Європейського Союзу. А як це до країни приставити?

НАСАЛИК І.С. А я вам скажу. Можна я вам відповім? Ми говоримо про стратегію, а не говоримо про план дій. Ви просто прослухали цю ідею, а я сказав, програма дій, яка... це абсолютно інше, це вже іде суто по відповідних галузевих речах. А Норвегії, їм не треба багато думати, в них, вибачаюсь, трильйон доларів профіциту коштів, а в нас в травні місяці минулого року стояло питання не як модернізувати там, вийти на високі технології, а як взагалі утримати об'єднану енергосистему. Правда, звучать абсолютно по-іншому задачі, які стояли? В нас стояла задача: утримати її. Задайте травень місяць експертів, які сказали, все, black out прийшов і НАК "Нафтогаз" говорить: коли будеш запускати газо-мазутні блоки? Чи коли сказали, що ви зимовий період не пройдете, чи коли у січні сказали, а от накінець вам вже кінець. Ми працювали в умовах, коли ми утримували роботу. А не говорили, вибачаюсь, про високі технології, які треба, до речі, вводити.

І якщо Норвегія... Якщо Норвегія...

.....нову стратегію до 2035 року, якщо це не стратегія, а пан дій – назвіть його план дій.

НАСАЛИК І.С. Це ні, це стратегія...

.....державний документ, відповідні вимоги, які стосуються всіх державних програм – цільових, там національних і так далі, і так далі. Якщо це план дій, то напишіть, що це план дій. Якщо це стратегія, то зробіть її як стратегію, ми ж не проти. Но я ж... я, знаєте, як турок, я що вижу – то пою, написано: стратегія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віталій, Віталій Андреевич! Віталій Андреевич.

_____ . (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віталій Андрійович, я дякую, але ми мусимо повернутися в русло регламенту. Пані Наталя, а потім Олексій і завершуємо запитання.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. Доброго дня, всім присутнім. Шановний пане міністр, робоча група, хотіла я запитати таких декілька питань, які є важливі в контексті енергетичної безпеки нашої держави.

От я детально почитала стратегію і це питання також звучало в залі парламенту до Прем'єр-міністра стосовно того, що ми повинні розуміти, а якою ж наша буде стратегія, транзитна стратегія після 2019 року. І це ті два базових сценаріях, які повинні були бути проаналізованими і в нас повинен бути як план позитивний А і як план як би на випадок Б, якщо не буде продовжений даний договір і відповідно побудований "Nord Stream".

Тобто це питання до вас, як ви це бачите, і за одно пропозиція все ж таки пропрацювати декілька сценаріїв - позитивний сценарій розвитку і негативний. Про це нам говорять, в принципі, всі експерти, політики європейські, Сполучених Штатів, тобто потрібно мати різні сценарії.

Друге питання. Я також в цій стратегії не побачила енергетичного міксу, який ми плануємо. Що таке стратегія? Стратегія – це те, от інвестор, якщо читає от, власне, ваша основна мета залучення інвестицій, він повинен знати, а яким шляхом рухається держава, куди інвестувати, яке наше загальне бачення. І тут мені також буде дуже цікаво почути пана Недашківського стосовно, які перспективи розвитку атомної галузі? Тому що в стратегії я також не побачила на даний момент це генерація 57-60 відсотків. А, що буде після 2035 року чи ми будемо розвивати, чи ми будемо

скорочувати виробництво електроенергії з атомних джерел. Тобто це друге важливе питання.

І третє важливе питання, тут є також і питання, і пропозиція, а давайте подумаємо над стратегією енергетичної безпеки, тому що питання безпеки в даній стратегії взагалі, ну, дуже мало його стосується положень. І наша енергетика залежить не тільки від нашого бажання, але від геополітичних тенденцій розвитку, від того як будуть розвиватися наші взаємовідносини з Російською Федерацією, ви правильно говорите, території. І в цьому випадку ми також повинні мати сценарій розвитку і сценарій розвитку енергетики.

Томутри питання: транзит, друге питання це є стосовно довгострокових перспектив, енергетичного міксу і енергетичної безпеки. І також четверте питання, важливе, це стосовно приватизації. Занадто багато в Україні державних підприємств, які є неефективні, і вже кілька років ми говоримо про приватизацію енергетичних підприємств, яка не відбувається, ваше бачення. І я думаю, також це питання варто виставити як стратегія, як наше стратегічне бачення, на що, в першу чергу, будуть звертати увагу інвестори.

НАСАЛИК І.С. Зразу по приватизації. Я хочу просто всім нагадати всім, що в управлінні Міністерства енергетики з теплової генерації тільки Калуська ТЕЦ, все, решта продано до нас.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. Так це стратегія.

НАСАЛИК І.С. А що стратегія? Нема що продавати, вже все продано до нас, тут вже все. З теплової генерації нічого не залишилося, Калуська ТЕС, я думаю, що в рамках децентралізації ми її передамо, вона там генерує 50 мегават, все. До того всі генеруючі потужності вже практично продані або ще "Центренерго" знаходиться в Фонді державного майна, який приватизує.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. Пане міністр, стратегію затверджує Кабінет Міністрів, це стратегія не міністерства, а в принципі держави. Тобто ми повинні говорити не тільки про вашу компетенцію, а про компетенцію загалом. Як держава буде поводити себе з енергетичними стратегічними підприємствами?

НАСАЛИК І.С. Наталія, я все скажу, це по приватизації, що стосувалося приватизації, тепер безпеки. Ми основне, в чому виражається держава на енергетичну небезпеку? Це те, що ми повинні мати відповідні енергетичні ресурси і не закуповувати їх. Я зразу повинен сказати, три базові речі сказав. Перша базова річ, що ми повинні йти на видобуток ядерного палива у себе в Україні, ми розвиваємось по концепції розвитку атомного промислового комплексу.

Друге. Ми повністю, коли ми говорили про вугільні шахти і говорили про антрацитову групу, що ми повністю відходимо від імпорту антрациту і забезпечуємо газовим вугіллям наші теплові генерації. І третя позиція, що по концепції розвитку вугільної галузі ми з Ольгою Валентинівною говорили, що до 2020 року ми повністю себе забезпечуємо газом за рахунок збільшення видобутку "Укргазвидобування", прості такі дані. В Україні 950 мільярдів кубів це захищені запаси газу, ми видобуваємо тільки два відсотки, середньоєвропейські країни видобувають 7, 8, Норвегія видобуває 14. Візьміть середньо 5 відсотків, це значить, що ми маємо добувати 45 мільярдів кубів газу. Це зараз відповідь на слідує питання, а що робити з транспортною системою. Відповіді ви не знайдете тут ні в міністерстві зараз, ні в Кабінеті Міністрів України, поскільки це геополітичне питання. Якщо ви мені дасте відповідь, чи запрацює "Nord Stream" і в якому об'ємі "Nord Stream" запрацює, чи запрацює "Південний потік", і в якому об'ємі він запрацює, тоді я скажу, як буде працювати газотранспортна система, в якому режимі. Але я вже говорив сьогодні при презентації, що ми розглядували три фігури і розглядували в Україні газовий хаб в тому числі і його розвитку.

Збільшення. Будь ласка, ми можемо використовувати свою інфраструктуру в тому числі і для забезпечення. У нас 32 мільярди кубів газосховищ. Технологічно ми використовуємо, скажімо там, одну четверту. Решта – це чудові можливості, які дані Україні для того, щоб розпочати у тому числі і торгівлю газом в європейські країни.

Що стосується атомної промисловості. Ми будемо розвивати атомну промисловість. Мало того, ми зробили великий крок за 2006-2017 рік. Ми базово... прийняті всі рішення. Скажемо, ми будемо зараз переходити в кінцевий, до завершення третього і четвертого блоків Хмельницької атомної електростанції. І ми максимум є... от ми приймали... зустрічі з багатьма компаніями, які зацікавлені в завершенні цих блоків. Тому атомна промисловість у нас завжди буде пріоритетом. Пріоритетом. На сьогоднішній день це практично 57-60-62,5 відсотки всієї генерації, яка є в загальній складовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Рябчин, будь ласка.

_____ . А можна я коротко доповню?

НАСАЛИК І.С. Потім. Потім, якщо можна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олексій.

РЯБЧИН О.М. Шановні колеги! Олексій Рябчин...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останнє запитання.

РЯБЧИН О.М. Олексій Рябчин, голова підкомітету з енергозбереження, енергоефективності, фракція "Батьківщини".

Шановні діючі урядовці! Шановні колеги, які нам допомагають! Шановні колеги по комітету та шановні експерти! Мені дуже приємно бути в цьому залі серед цвіту української енергетики. У мене є таке відчуття трошечки дежавю, тому що минулого року, коли ми обговорювали минулий, попередній варіант стратегії, ми казали про те ж саме. Ми задавали гострі запитання міністру, які не стосуються енергетики, тобто ми дискутували про якісь речі. Ми обговорювали концепцію, яка була покладена, і ми задавали також те ж саме питання: "А що це таке?" Це стратегія? Це, як ви назвали, полісу рарег, це візія, це план дій. Тобто для мене незрозуміло що це.

І в мене наступне дежа вю, я згадав свій захист дисертації, коли є опоненти, коли є дискусія є гарна, і от той документ, який написаний, ну, в основному він там, чи кандидатська, чи докторська, він там десь лягає на полиці. В мене запитання, яким чином це буде імплементуватися. Імплементуватися воно повинно синхронізуватися з екологічною стратегією, з економічною стратегією. Тобто це повинна бути така дуже ґрунтовна урядовна робота для того, щоб воно, дійсно, було на користь країні.

В мене є запитання таке, чи то стратегія міністерства, чи то стратегія уряду, і, напевно, запитання, тому що у мене немає такого досвіду, який є у вас, і можливо, в колег. А не потрібно нам, щоб воно діяло, щоб інвестори, які приходять і будуть дивитися на країну, дивитися, які сектори пріоритетні, щоб внутрішні наші колеги, які працюють в секторі, бачили, що будуть закриватися, куди буде рухатися Україна. Чи непотрібно це приймати на рівні закону, тому що у мене є розуміння таке, що кожен уряд новий, який буде приходити, він буде переписувати стратегію під якісь свої політичні преференції. Чому я кажу про політичні преференції, що ця стратегія, це дуже гарно, коли ми дискутуємо на базі професійного комітету з колегами. Але це життя країни. І ось, наприклад, коли моя команда аналізувала програму політичних партій, пов'язаних, там, з розтом альтернативної енергетики. От, наприклад, в Німеччині партія Меркель пише, що вона буде підтримувати державне субсидювання мереж вітрових електростанцій на

узбережжях Північного та Балтійського морів, розбудувати мережу, транспортування виробленої енергії з північних регіонів до метрополії. Наприклад, партія...

НАСАЛИК І.С. Можна питання? Я розкажу вам тоже по Європі і по генераціях, по всьому.

РЯБЧИН О.М. Зараз. Я зараз...

НАСАЛИК І.С. Не робіть нам лікбезу. Якщо можна.

РЯБЧИН О.М. Пане міністр, ну я ж...

НАСАЛИК І.С. Ви скажіть, що ви хочете почути.

РЯБЧИН О.М. Я і хочу запитання. Що питання в тому, щоб політичні пріоритети завжди впливають на розвиток енергетики. Чи не відчуваєте ви, що це буде просто стратегія діючого уряду до тих пір поки він буде, і потім буде переписуватися? Можливо, це підготувати на рівні законопроекту і закріпити це на політичному рівні для того, щоб це, дійсно, було, ну, я не знаю, чи цей документ чи ні?

І друге запитання моє. Дуже гарна річ записати енергоефективний, оцінний розвиток, сталий розвиток ВДЕ. Для мене, для мене, мені дуже приємно це чути, що ми ставимо це як пріоритет, однак хочеться почути ваше персональне ставлення як члена уряду, тому що я не почув жодного коментаря від офіційних урядовців стосовно рішення уряду Сполучених Штатів, точніше Президента про вихід із Паризької кліматичної угоди. Тому що коли український парламент один з перших в світі ратифікував Париж, і ви апелюєте до нього, а для нас Париж – це інвестиції, які ми можемо залучити якраз для того, щоб досягти 11 відсотків ВДЕ.

Так ось мені хочеться почути вашу офіційну реакцію на ці дії, що Паризька кліматична угода може трансформуватися з цих речей. Дві речі: чи треба це як закон, і ваше персональне ставлення до Паризької... до виходу Сполучених Штатів Америки з кліматичної угоди?

НАСАЛИК І.С. Почну з останнього. Україна, як член уряду це хочу заявити, не збирається виходити із Паризької угоди. Ми взяли на себе зобов'язання, як і інші країни, ми в повній мірі будемо її виконувати. Інших речей нема.

Друге, стратегія – це не стратегія уряду, це стратегія розвитку енергетичної галузі до 2035 року. Друге, чим відрізняється... От ви, треба концептуально зрозуміти: ми не даємо в ній розвиток кожної галузі енергетики, ми даємо концепцію. То, що ви говорите, ви вже говорите про план відповідних дій по реалізації цієї концепції. До речі, якщо ви бачили, попередньо ми говорили про 5-6 відсотків відновлювальної енергетики. Зараз ми вийшли на 11 відсотків відновлювальної енергетики, але з умовою, з умовою, що ми зможемо використовувати відновлювальну енергетику в добовому регулюванні, я про це говорив.

В чому суть? От ви правильно сказали: "А як ви збираєтесь її реалізувати?" От я з самого початку сказав, що міністерство повинно займатися тим, що воно повинно готувати нормативно-правову базу через закони України, через Кабінет Міністрів України по реалізації стратегії. Зокрема от ви говорите, наприклад: "А як ми нові технології?.." Ми можемо просто зробити, сказати, що той, хто перший там увійде умовно там на півтора року, введе перші смарт-генерації, так як і входять як гідроенергетика, за кілька секунд вони входять в мережу, так? То держава буде доплачувати їм 5 відсотків від суми. Не буде ніяких податкових. І вони будуть з таким тарифом працювати 3 роки. Оце тоді реалізація смартгенерації.

Або ми скажемо, що всі вітрові генерації, які, скажімо, будуть у нас, вони розвиваються. Але ми обов'язково там розглядаємо, як вже говорив ваш колега, про те, що це банки енергії і приймаємо в системі добового регулювання.

От, нормативно-правовими актами ми повинні відрегулювати технологічний і інші процеси в реалізації цієї стратегії. Все, я дуже перепрошую, Олександр Георгійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігров Степанович, ми вам дякуємо. Ми вас завжди чекаємо.

НАСАЛИК І.С. Друзі, я всім дякую! До речі, за вами всіма скучив. Не забудьте, що у вас кімната в Міністерстві енергетики комітету є. Ви можете повністю нею користуватись. І хочу подякувати на завершення просто за ту роботу, яку ви провели при реалізації Закону про НКРЕКП, Закону про ринок електричної енергії. Повірте, це титанічна праця, яка була зроблена. Дякую всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Володимирович, будь ласка, пропозиція НКРЕ.

ВОВК Д.В. Добрий день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я би просив, в межах 5 хвилин. Тому що у нас регламент вже достатньо жорстко піджимає.

ВОВК Д.В. Я встигну. Я хочу попросити всіх поставитись з розумінням до цього проекту документу. Його можна охарактеризувати як рух вспять до первинного документу. Тому що на першому етапі був дійсно і як поліс пейпер, я його назвали, і всі додатки з розрахунками.

Але я попросив з розумінням поставитись. Тому що це важливий документ, який вимагає відкритого та прозорого обговорення, яке було організовано. І було прийнято рішення виділити окремо частину начебто полісів пейпер і нельзя назвати стратегією.

І я прошу, і звертаюсь до управляючого комітету і до міністра, який пішов, максимально прискорити дорожню карту і показати всі розрахунки. Тоді у нас вдасться виправити баланс, який зараз є, коли той документ, який у нас зараз всіх є, там мінімум завдань і максимальним количеством слів.

А якщо у нас буде ще план дій опублікований, розрахунки будуть опубліковані, я впевнений, що баланс буде відновлено і всі нормально будуть ставитись до цього документа.

В межах 5 хвилин дозвольте прокоментувати питання Вікторії Михайлівни.

Хочу сказати, що в державі використовуються єдині підходи і в енергетичному вугіллі, і в природному газі для того, щоб забезпечити енергетичну незалежність, для того, щоб не було ручного формування цін, як ви почули від міністра енергетики та вугільної промисловості, позитивний ефект для державних підприємств він очевидний, тому що менша потреба в державній підтримці. Деякі з них можуть тепер працювати в абсолютно ринкових умовах. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрій Олександрович Недашковський, будь ласка.

НЕДАШКОВСЬКИЙ Ю.О. Дякую. Я постараюсь дуже коротко.

Оскільки "Енергоатом" приймав...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друзі, якщо є бажані ще хтось щось сказати, я би просив підняти руки, щоб ми зорієнтувалися.

НЕДАШКОВСЬКИЙ Ю.О. Оскільки "Енергоатом" приймав активну і безпосередню участь і розробці проекту Енергетичної стратегії, тому буквально кілька коментарів.

Попередня версія вона в значній мірі, в принципі, відповідала баченню, хоча там у нас залишалися, звичайно, і зауваження, але в цілому для отих продекларованих цілей цього документу, який є програмним документом, який визначає напрямки розвитку, і що це є базовим документом, а на підставі нього будуть потім розроблятися детальні плани дій в кожному розрізі, в розрізі галузі, в розрізі напрямку, таку ідеологію, в принципі, ми сприймали, коли бачили попередню версію.

Але нещодавно, сьогодні нам була презентована, а нещодавно ми побачили дещо новий варіант версії, який з'явився недавно на сайті Міненерговугілля. І з неї якимось чином зникли положення по конкретним проектам, які на сьогодні знаходяться в тій чи іншій стадії реалізації. Можливо, в цьому є певна логіка, якщо це стосується, скажемо, майбутніх проектів, які навіть на сьогодні виглядають там достатньо перспективними, дуже привабливими, але вони повинні йти уже в гармонізації з усім розвитком енергетичної галузі і в гармонізації з тими там неіснуючими на сьогодні, хоча більше ніж про енергетичну стратегію весь час говориться, там є плани Стратегія економічного розвитку держави і там всіх інших. Але принаймні в рамках Енергетичної стратегії вони при гармонізації можуть там і випасти або відкоригуватись. Але чому раптом ми так засоромились тих рішень, які вже знаходяться, повним ходом зараз реалізуються і перебувають на тій чи іншій стадії.

Будь-який програмний документ він містить, так би мовити, опис стислий, але опис того поточного стану і базується на тих рішеннях, які вже прийняті, якщо вони переглядаються, тобто це потрібно зазначити в цьому документі, якщо вони не переглядаються, їх потрібно залишити. А в нас вони повипадали і от ті запитання, які звучали, я їх собі помічав, вони, в принципі, якраз і відображають оцю зміну.

При цьому, якщо ми говоримо про атомну енергетику, то дуже треба чітко розуміти, що і це показано в аналітичній частині стратегії, що з 2030 по 2040 рік втрата встановлених потужностей становитиме 11 ГВт. А ми говоримо про те, що ми їй там передаємо такі великі пріоритети і говоримо, в якому вона на сьогодні важливому статусі для держави. А відповіді на питання, чим їх замінити, от в цьому варіанті стратегії її немає. При цьому немає також чіткої позиції щодо будівництва і введення в експлуатацію заміщуючих потужностей, те, що там в той період теж критичне. Це з 2030 по 2035 рік. А, враховуючи тривалість будівництва, чому це специфіка атомної енергетики, це менше 10 років, а, насправді, це набагато більше з урахуванням того, що ми вже давно нічого не будували, а ще і проектування, спорудження. То нам необхідно реалізувати все це в діапазоні з 2025 по 2035 рік. І це теж повинно бути відзначено, а воно чомусь, значить, зникло. А розділ, вибачте уже за конкретику, підрозділ 3.3 "Забезпечення сталого розвитку енергетики до 2035", там взагалі відсутня згадка про ядерний сектор і атомну енергетику.

А ті проекти, про які я сказав, хоч 3, хоч 4, по якому ми тратимо державні кошти, вот, зараз на державній експертизі знаходиться техніко-економічне обґрунтування, пов'язаний з цим проектом енергетичний міст, значить, програма гідроенергетики, яка прийнята, зокрема для "Енергоатома", вони взагалі випали. Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива, яке сьогодні презентував частково Ігор Степанович воно взагалі не в тому розділі, його сплутали з радіоактивними відходами. Ну, я розумію, коли там преса плутає, але коли ми в енергетичній стратегії і багато інше.

І хотів би ще наголосити, що, якщо ми викидаємо все це і думаємо, що рятівною паличкою буде продовження строку служби, то там зазначено в стратегії максимально на сьогодні зрозуміла величина 20 років. І оці цифри по, я назвав, вони, на жаль, уже не дадуть можливість експлуатувати ці блоки, їх треба буде знімати з експлуатації. Тому я просив

би... Ми, звичайно, все це підготуємо і направимо на Міністерство енергетики, всі наші пропозиції. Але це ключові речі, які, на мій погляд, треба врахувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Олександровський, а можна запитання? Проект стратегії, якщо я не помиляюсь, був вивішений на сайті Міністерства енергетики десь в кінці, з кінця січня місяця або з середини. Десь з кінця січня, по-моєму. Ви формулювали як би свою позицію для того, щоб передати, вона не врахована чи її просто не передавали?

НЕДАШКОВСЬКИЙ Ю.О. Недавно зникли ці позиції, про які я сказав, вони не всі були враховані на той момент у тій редакції. Але зараз додатково в новій редакції взагалі зникли конкретні проекти, от в чому причина.

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей.

Наталія Андріївна.

БОЙКО Н.А. Дякую дуже, Олександр Георгійович.

Пане Недашковський, насправді власне минулого тижня було рішення управляючого комітету, на якому було, не з пропозиції міністерства, прийнято рішення забрати всі назви проектів з фінального документу стратегій. Це рішення було протокольним, прийняв управляючий комітет. Під протоколом є чотири підписи, це пан Кістіон, пан Домбровський, пан Насалик, пан Семерак, пан Вовк, п'ять підписів. Тобто це рішення було управляючого комітету, тому справді воно випало буквально минулого тижня, але ми всі ці проекти просто перенесемо в план імплементації. Тобто ми їх не забрали повністю, просто було рішення саме назви проектів забрати з основного документу і перенести вже в другу частину документу, це щодо проектів, тобто це було рішення управляючого.

Наталія, я б хотіла коротко прокоментувати по енергетичній безпеці. Дуже дякую за запитання, дуже дякую, що є таким нашим союзником, разом з Іванною Орестівною в боротьбі за цей блок. У нас справді ведеться по цьому питанню окрема робота, у нас зараз буде новий раунд співпраці з американцями, які робили у 2015 році, так званий Цього року я дала їм запит, крім зробити ще по energy security того, що у нас відсутнє. Тобто ми окремо пропрацюємо блок того, що є складовим енергетичної безпеки в Україні і будемо окремо думати, як це вже пізніше відобразити, зокрема в плані імплементації. Паралельно з цим окремий блок буде на energy security на cyber security, тому це ми також будемо пропрацьовувати. Міністерство з цим працює, це наш пріоритет, окремо будемо працювати над приєднанням до Центру енергетичної безпеки НАТО.

По приватизації також була велика дискусія, вирішили не відобразити всі ті об'єкти, які потрібно приватизувати, є це відображено в галузевих програмах. Справді є розуміння того, що є багато непрофільних активів, з цим також окремо будемо працювати.

По "Північному потоку-2" вчора в Брюсселі сказали, що справді, є там деякі нюанси, але я думаю, що ми це також проговоримо якимось окремо, за кращої нагоди, і не будемо тут затримувати регламентний час. Але з цим також працюємо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Володимирович Бандурик, голова підкомітету. Будь ласка.

БАНДУРИК В.В. Доброго дня! Шановний пане голово, шановні колеги, чинні урядовці, урядовці, які працювали на Україну раніше! Я хочу підтримати, в першу чергу, тези своєї колеги Вікторії Войціцької про те, що стратегії енергетичній повинна передувати економічна стратегія, якої, на жаль, сьогодні немає. Сьогодні є стратегія сталого розвитку, яка підписана

Президентом України Петром Порошенком у 2015 році, і в ній прописані конкретні економічні реформи, які Україна має здійснити до 2020 року.

Насправді, Україна давно потребує економічної стратегії, і в умовах кризи навіть така стратегія має бути. Дійсно, повинен бути "план "а", план "б", але такий план економічної стратегії повинен бути. Тому що я не розумію тезу про те, що прогнозується, що до 2025 року Україна матиме надлишок генеруючих потужностей, а після 2025-го зіштовхнеться з необхідністю оновлення. Це просто декларація, це не розрахунковий матеріал.

І взагалі, стратегія пишеться за методикою, методологією, і насправді, ця стратегія, вона більш декларативна. Тут є тези.

Ну, до речі, стратегія має балансувати інтереси народу України або населення, яке споживає електроенергію, інтереси бізнесу, який має інвестувати (якщо ми хочемо розвивати альтернативну енергетику, бізнес повинен інвестувати і ми повинні створити умови для цього) та інтереси держави, яка не повинна втрачати контроль і думати, в першу чергу, про економічну і енергетичну безпеку. На жаль, всіх цих чинників і цього балансу ми не бачимо в цій стратегії.

Ну, до речі, наведу кілька прикладів таких яскравих. У стратегії прописано, що до 2020 року Україна повинна ліквідувати перехресне субсидування між споживачами, привести ціни до побутових споживачів до ринкового рівня. При тому одночасно ми пишемо, що... в цій же стратегії, що до 25 року Україна повинна вийти на 12-відсотковий рівень альтернативної енергетики, а в 35-му – вже 25 відсотків. Ми повинні розуміти, що при сьогоднішній ціні 90 копійок до 100 кіловат за годину, і гривня 68 – після 100, а при цьому альтернативна електроенергія, яка коштує майже 50 гривень за кіловат, – що буде компенсувати дорогу альтернативну електроенергію в цьому кошику у разі, якщо її складова сягне 25 відсотків. Нічого про це не кажеться.

З іншого боку, ми чітко бачимо, що відсутні... От тут Юрій Олександрович дуже м'яко, бо він працює в складі уряду, прокоментував стратегію. Насправді ще в лютому місяці з'явився документ, мною підписаний як головою підкомітету з питань ядерної політики, ядерної безпеки із зауваженням до тієї стратегії, яка була. Там документ на трьох сторінках, дуже конкретні зауваження навіть до тієї більш конкретної стратегії, яка, ніж та, яка представлена сьогодні.

На жаль, сьогодні коментувати нічого, тому що всі ці питання, вони відкладені. Так стратегія оця, проект стратегії визнає, що до 35 року 80 відсотків потужностей буде знято з експлуатації, діючих потужностей. Але що з цим робити? Пропонується перенести це рішення до 20 року. От до 20-го Кабмін має подумати і написати план дій, що робити. При тому Юрій Олександрович Недашковський як досвідчений енергетик, атомний енергетик підтвердить, що лише план займає розробки 5-6 років, а будівництво – 8-10 років. Тобто якщо ми плануємо замінити діючі атомні енергетичні потужності на нові, будувати зараз, то, по-перше, це має бути прописано в стратегії, тому що ніхто не буде інвестувати кошти в будівництво ні ХА3, ХА4, якщо немає сьогодні цього пункту в стратегії.

По-друге, нам треба вже сьогодні розпочинати не план дій, а робити, закатати рукава і працювати над проектом, над технічним рішенням, над його імплементацією, будівництвом блоку. Тому от, на жаль, ця стратегія як стратегія, як комплексний документ, насправді, не витримує критики. Тому, на жаль, я буду вимушений як голова підкомітету писати знову такі ж зауваження. І дуже хочеться, щоб хоча б цього разу уряд дослухався до цих зауважень, тому що це консолідована, як правило, позиція членів комітету. Ми запрошуємо експертів. Запрошуємо представників НАЕК "Енергоатому", і маю надію, що ця стратегія... ну буде змінена перед тим, як бути затвердженою. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, в мене є прохання надати слово. У нас присутній Уманець Михайло Пантелійович, заслужений енергетик України. Є? Є. Ви піднімали руку. Будь ласка, Михайло Пантелійович. Я дуже просив би в межах трьох хвилин.

УМАНЕЦЬ М.П. Пять. Меньше нет!

Я убежден, что в сегодняшнем обсуждении стратегии необходимо и очень полезно сделать экскурс в историю и хотя бы попытаться проанализировать результаты нашей деятельности в сфере атомной энергетики за годы независимости Украины. Эта деятельность в нашем правовом государстве регламентируется следующими документами, составляющими основу законодательной базы в области использования ядерной энергии. Вот они:

"Концепция государственного регулирования безопасности и управления ядерной отраслью Украины", утверждённая Верховным Советом 25.01.94 года;

Закон Украины "Об использовании ядерной энергии и радиационной безопасности", утвержденный 08.12.1995 года;

Постановление "О Национальной энергетической программе Украины до 2010 года", утверждённое Верховным Советом 15.05.1996 года.

Атомная энергетика представлена в Программе в разделе 5.10.

Хочу особо подчеркнуть, что утверждение концепций и программ является исключительной компетенцией Верховного Совета Украины. Хочу подчеркнуть, что Верховный Совет Украины этих документов, в том числе и Программы развития энергетики до 2010 года, не отменял.

Прошел 21 год с дня ее утверждения. И с полной ответственностью можно констатировать, что программа не реализована, потеряно время, оно работает против нас. И сегодня необходимо признать, что золотая рыбка уплыла, а экономика страны оказалась у полуразбитого корыта под названием атомной энергетики. Она еще дышит и сегодня покрывает 68

процентов потребности экономики в электроэнергии, она еще старается выжить.

Так, сроки эксплуатации сверх проектного продлены на двух блоках ВВЭР-440 на 20 лет и четырех ВВЭР-1000, к сожалению, только на 9 лет. Программа продления сроков эксплуатации это единственное возможное средство выиграть время, бездарно утраченное в результате невыполнения программы до 2010 года, и спасти атомную энергетику Украины. 9 лет это очень мало, при таком продлении уже в 2023 году надо останавливать первый блок. Вдумайтесь, уже всего через 6 лет надо включить в сеть первый замещающий блок, даже в странах с мощным экономическим потенциалом, где строительство атомных станций поставлено на поток, такие темпы немыслимы. Так что нам надо не 9 лет, а хотя бы 15.

На пути решения этой важнейшей задачи замаячили две проблемы, которые могут сорвать реализацию продления сроков. Первое. В начале июля 2015 года Европейский банк развития и реконструкции, и Европейская комиссия получили письмо с требованием отложить кредитование украинских АЭС, подписанное 22 членами Европарламента. Украина обвиняется в том, что она нарушает конвенцию об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте. Такая оценка должна быть предусмотрена и выполнена при продлении сроков эксплуатации атомных блоков. Но в украинском законодательстве отсутствует требование проводить такую оценку. Согласно конвенции, Украина должна была предупредить соседние страны о своих планах продлевать работу реакторов, но не предупредила. В целом, как констатируется в документе, очень важно, европейские эксперты придерживаются мнения, что лучшим сценарием для украинских просроченных энергоблоков является их закрытие. С высокой степенью вероятности можно сказать, что инициатором этого письма является западный хищный ядерно-энергетический бизнес, явно просматривается накатанная дорожка, приведшая к закрытию Игналинской и

Чернобыльской АЭС. В Литве на отвоеванном рынке этот бизнес уже запланировал строительство своей атомной станции.

Вторая проблема. Продление сроков эксплуатации ВВЭР-1000 на 9 лет выполнена без проведения специальной технологической операции – отжига корпуса реактора. По информации Института сварки имени Патона Украины главный конструктор ОКБ "Гидропресс" и научный руководитель Института атомной энергии Курчатова, оба российские института, заканчивают разработку технологии и оборудования отжига. И в 2017 года выполнение этой операции предусмотрено на Балаковской и Ростовской АЭС. Следует ожидать, что после успешного отжига россияне по праву главного конструктора и научного руководителя начнут масштабную кампанию по критической необходимости проведения отжига или закрытия атомных блоков. Эта позиция будет благодатно лить воду на мельницу западного бизнеса. Пути преодоления этих проблем надо искать сегодня. И если мы их не найдем, нас ждет катастрофа.

Преступление невыполнение раздела 5.10 Энергетической программы развития энергетики до 2010 года создало угрожающий дефицит времени для строительства замещающих мощностей и создание замкнутого ядерно-топливного цикла в Украине. Уже упоминалось, что для сохранения уровня генерации электроэнергии на АЭС первой замещающий атомный энергоблок надо включить в сеть в 2023 году, то есть через 6 лет.

А что мы собираемся строить и создавать? С конца 2014 года НАЭК "Энергоатом" раскручивает программу строительства на простоявших 30 лет под открытым небом фундамента недостроенного третьего и четвертого энергоблоков Хмельницкой АЭС реакторов российского проекта ВВЭР-1000/392Б. Это застарелый реактор второго поколения. Утверждение, что проект реконструирован Чешской "Skoda", не что иное как очковтерательство. "Skoda" сегодня это российская компания, на территории Чехии, полным ее собственником является российская компания "Объединенные машиностроительные заводы", которые принадлежит

российскому Газовому банку. Спрашивается, зачем тащить застарелый хлам в будущее украинской атомной энергетики?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайле Пантелійовичу, 5 хвилин пройшло.

УМАНЕЦЬ М.П. Но если это не интересно, то, пожалуйста.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас попрошу, ви передайте як би цю інформацію. Юрій Олександровичу, можливо, ви б прокоментували б.

НЕДАШКОВСЬКИЙ Ю.О. Уже десять разів письмово на все те ж саме, що зараз тут зачитано, письмово коментували в усі інстанції: від Адміністрації Президента Верховної Ради, Кабінету Міністрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, дякую.

Пані Марія, будь ласка, я би просив...

УМАНЕЦЬ М.П. Я концовку, простите, скажу. Наша инициативная группа готова предложить новому руководству атомной энергетики и промышленности проект развития отрасли до 2055 года. Спасибо за внимание. Спасибо за внимание.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

НЕДАШКОВСЬКИЙ Ю.О. На це ми теж відповідали і дуже багато разів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас залишилось рівно 5 хвилин. Я бачив там дві руки, одна от пані Марія, і я бачив навпроти хтось піднімав руку. Я би просив по дві хвилини і завершуємо.

Будь ласка.

ЯКОВЛЕВА М. Дякую. Яковлева Марія.

Пані Наталю, хочу запропонувати допомогу. Представляю громадську організацію "Союзу учасників лібералізації газового ринку".

Чого немає в стратегії? Енергетична безпека, це стосується... буду говорити по газовій галузі, кожного опалювального сезону стикаємося з одною з тою самою проблемою: держава не має стратегічного запасу природного газу для проходження опалювального сезону.

Другий момент. Є чинник... в стратегії написано, що треба створити стовідсотковий облік. Немає механізмів, готові надати їх. В стратегії написано, що треба створити конкурентне середовище, але зовсім не сказано, як буде проходити процес демонополізації і яким чином. Якщо ми хочемо залучати інвесторів у наш власний українській видобуток, то в існуючому співвідношенні 75 відсотків – одна компанія "Укргазвидобування", 25 відсотків – все решта, це не цікаво. Коли немає стабільних фіскальних норм для отримувачів спеціальних дозволів на надрокористування, так само це інвесторів не приваблює. Готові надати конкретні пропозиції, конкретні шляхи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, пані Маріє.

Будь ласка, тільки представтесь, тому що мені не видно звідси.

КОВАЛКО О.М. НАК "Нафтогаз України", Ковалко Олександр Михайлович.

Шановний Олександр Георгійович, шановна Наталія Андріївна! Ну, по-перше, хочу подякувати, що ми спільно з авторами мали змогу залучити фахівців сектору галузі для доопрацювання стратегії. Хочу подякувати за те, що прибрали якісь економічні розрахунки в цій стратегії і визначили ті цільові показники, які, безперечно, задовольняють як приватний сектор в

галузі, так і представників, ну, скажемо так, державної частки власності, бо тут лунало питання, кому що передавати.

Безперечно, що стосується імплементації і впровадження третіх енергопакетів, ми рухаємося, і, дякуючи керівництву, дякуючи підтримці уряду, ми виконуємо ці умови.

Що стосується варіантів анбандлінгу і всього іншого, безперечно, вони мають бути виконані. Але для того, щоб перебудувати щось, треба визначити, що ми в кінці побудуємо. Це стосується і управління, і залучення інвесторів. І дякую, що в стратегії визначено, що ми будемо слідувати інтересам, в першу чергу, держави.

По-друге...

ГОЛОВУЧИЙ. Одна хвилина.

КОВАЛКО О.М. В стратегії визначені головні принципи, за якими ці цілі будуть досягатися. Можливо, їх треба ще додатково акцентувати, це принципи організації економічного співробітництва, це принципи, які використовуються при управлінні в державі державними підприємствами, це принципи у видобувних галузях, ті, які, яскравий приклад, знову ж таки це Норвегія, яка їх демонструвала і яка є основним спонсором в організації з відкритістю видобувних галузей.

І на додачу ще раз хочу подякувати Наталії Андріївній, яка дійсно організувала роботу із залученням всіх фахівців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми змушені підводити підсумок, буквально декілька слів на завершення. Я хочу в свою чергу подякувати всій команді, великій команді, яка працювала над розробкою проекту стратегії 2035. Повірте, це великий колектив, це велика була проведена робота. І відносно формату хочу сказати слідує. Перший варіант стратегії, орієнтовно проект включав

приблизно 700 сторінок тексту з розрахунками, з графіками, з діаграмами і так далі. Після того, коли ми побачили, що це неможливо, почався процес вивчення аналогічних стратегій в країнах там Європейського Союзу, Північної Америки і так далі, вони є різні. Я можу сьогодні показати від 8 сторінок, сконцентрованих, буквально основних індикаторів, до 40, 60 сторінок, які там розписують споживання, формули і так далі, і тому подібне, тобто немає якогось стандарту. Тому давайте ще раз подебатуємо або запропонуємо варіант той, який би був оптимальний.

Позиція друга, я ще раз хочу сказати, це не є догма, не є аксіома, це живий документ. Послухайте, прийде новий уряд колись, а новий уряд колись прийде, він буде адаптувати під нові умови, які складуться в Україні, які складуться там на світовому глобальному енергетичному ринку, це нормальний процес.

Третє. Я дуже хочу звернутися до всіх, щоб ви мене уважно послушали. А давайте уважно прочитаємо цей документ від початку до кінця. Дуже багато відповідей на запитання, які сьогодні тут звучали, вони є в цьому документі, який просто хтось недочитав.

І ще остання позиція. Я щиро дякую від імені робочої групи, від імені, дозволю собі і від імені міністра, який пішов, подякувати за пропозиції. Але я би хотів звернутись до своїх колег народних депутатів, до експертів. Друзі, давайте пропозиції зафіксуємо письмово. Ніхто не каже, що це ідеальний документ.

Але, якщо хтось може запропонувати якийсь краще рішення, кращий розділ чи кращий розрахунок, дайте його для того, щоб ми його фізично вивчили, подискутували і повчили. Повірте мені, що так правильно.

І на завершення ще раз хочу подякувати своїм колегам народним депутатам. Тому що кожний з них окремо в різних форматах приймав участь в розробці цього проекту. Хочу подякувати експертам. Хочу подякувати стейкхолдерам.

І ми повинні з вами поставити завдання імплементувати, запустити процес імплементатції ключових законопроектів, про які ми сьогодні говорили. Нам дуже важливо до завершення цієї сесії, до середини липня прийняти пакет законопроектів, які пов'язані з енергоефективністю, Закон про енергоефективність в будівлях, про комерційний облік, про Фонд енергоефективності і про комерційний облік.

І тоді ми з вами будемо технічно рухатись step by step. Ще раз щиро дякую за участь в роботі комітету.